

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Jn die penthecostes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

sibi vñ p̄cincti. **Luce. xij.** Libos p̄cinge/
re est carnis lasciviam p̄ continentiam coartare.
Inquit **Gregori⁹** ibidē. Item vt sint per/
fecte eratis. nō vt quidā nescientes qd aut
de quib⁹ affirmant. vt dicit **ap̄lus.** S; cer
te multis potest dici illud. **ij. Regū. r. Et. i.**
Paralip. xij. Danete i ciuitate donec cre
scat vobis barba. Requirit etiā discretio ⁊
sufficiēs scientia. quia dicit **Gregori⁹.** In/
decoꝝ est vt alios debeant regere qui seip
sos nesciunt gubernare. Requirit etiā fa/
ma. Nam nobis necessaria est p̄scientia no
stra s; p̄cimis fama. vt dicit **ap̄lus.** Dabe
tur. **xij. q. i.** Nolo. Debet etiā esse locuples i
virtutib⁹. vt sic luceat corā omnib⁹ lux ei⁹.
Bath. v. Ultimo debet esse fidelis deo ⁊
p̄cimo. vt sibi dicat illud **Bath. xij.** Eu
ge serue bone ⁊ fidelis. Quisquis ergo ra
lis fuerit recte sibi dicitur a domino. quia
ille testimoniū perhibebit de me pro quo
accipiet coronam vite.

In die penthecostes. I
Sermo. LXXIII

Si quis diligit me
sermonem meū seruabit. et pater
meus diliget eum. et ad eū venie
mus et mansionē apud eum faciem⁹. **Jo
hannis. xij.** Festiuitatis hodiernē solen
nia sancta mater ecclesia dignis veneratur
obsequiis. tantoq; sp̄iali iocunditate leta
tur in domino quanto corda fidelū san
cti sp̄s dulcedine perfusa in dei dilectiōe
dilatant. Hodie nāq; charitas dei diffu
sa est in cordibus nostris per sp̄m sanctū
qui datus est nobis **Romanoz.** q̄nto. per
quem quidē sp̄m sanctum recepim⁹ pign⁹
salutis. robur vite. scientie lumen. Inquit
Bernhardus in quodam sermone. Ab h
die tuba euangelice predicationis intonu
it. Ab hoc die ymbres charismatū flumi
na benedictionum om̄e desertū hui⁹ mū
di et vniuersam aridam rigauerunt. In
quit **Leo papa** in sermone hodierno. Ho
die deus pater digito suo. scilicet spiritu
sancto. noue legis precepta. et legem vite
et discipline in cordibus fidelium scripsit.
Non quidem legem timoris sed amoris.
Non enim accepistis sp̄m seruitutis ite
rum in timore. sed accepistis sp̄m adopti
onis. **Judeis** data est lex quaz nec ipi nec

patres eorum portare potuerunt. **Actūz**
ry. Nobis vero iugum suauē hodie impo
situm est. et onus leue. **Matth. v. deo.**
Nec mirum. quia sp̄s sanctus qui hodie
datus est sp̄s est bonus et suauis. **Sa
pientie. xij.** Qui attingit a fine vsq; ad finē
fortiter et disponit omnia suauiter. vt dicit
tur **Sapientie. vij.** Illos ergo antiquos
in voce tonitruū dando legem duram in sa
bulis lapideis docuit. **1. cor. xij.** Nos in
ignis claritate in sono aure dulcissime dā
do precepta vite et legem gratie suauē in
cordibus data est nobis ad vitam. illis ve
ro lex timoris et vltionis ad mortem. **Vñ**
apostolus vocat legem antiquam occisiō
nis. nouam autē viuificationis. **ij. cor. xij.**
Illis positum est simul cum lege
velamen super cor eorum. Nobis autē ab
latum est velamen vt reuelata facie gloriā
domini specularantes in eandem ymaginē
transformemur a claritate in claritate tan
quaz a domini spiritu. Inquit apostolus
ibidē i fine. **Et q̄** igitur nobis data est lex
domini immaculata testimonium domini
fidele. erquo data sunt nobis eloquia do
mini eloquia casta. argentū igne spiritus/
sancti examinatum. merito et dilectione
seruandum est. quia quod per dilectionē
datum est. melius q̄ per dilectionem ser
uari non potest. **Augustinus** in suis me
ditationibus. **Vñ** si fideles veracesq;
filij sumus patris nostri celestis qui dedit
nobis spiritum adoptionis filiorum ser
uemus precepta sua et dilectione. **Illud**
enim est signum dilectionis et adoptionis
nostre a deo. **Intra** illud **Gregori⁹.** Pro
batio dilectiōis est exhibitio operis. **Hic**
enim saluator ait. **Si** diligitis me manda
ta mea seruare. **Et** sequit. **Qui** habet man
data mea et seruat ea. ille est qui diligit me.
Johannis. xij. Propter quod etiam sal
uator noster ostendens veros adoptionis
filios suos dicit h in euangelio hodierno.
Si quis diligit me sermonem meum ser
uabit. **Et** in quibus verbis tria proponū
tur. **Primo** nāq; proponitur mandator
um dei observatio. quam deus a nobis
exigit et requirit. cum dicitur. **Si** quis di

In die penthecostes

igitur sermonem meum serua bit. **Secun-**
do proponitur obseruationis mandato/
rum dei remuneratio. quam deus homini
repro mittit. cum dicitur. **Et pater meus**
diliget eum. **Tertio** subinfertur persona/
rum diuinarum uisitatio. quam tota trini/
tas hominibus ibere intendit. cum addi/
tur. ad cum ueniemus.

A
Dixi primo q in uerbis pre/
ponitur mandatorum dei obseruatio. qua
deus a nobis exigit et requirit. cum dicit.
Si quis diligit me sermonem meum ser-
uabit. &c. Sicut enim dicit **Lira** super ista
litera. **Obedientia** in ope. pcedit ex amo/
re exsistente in corde. **Et ideo** signum dile/
ctionis diuine et dispositio ad habendum
spiritum sanctum est amor et obedientia di/
uinoz preceptorum. **Iuxta illud** **Joh-**
hannis. xiii. **Si diligitis me mandata mea**
seruate. Pro quo sciendum q circa man/
datorum dei obseruationem tria sunt at/
tendenda. **Primo** q mandata dei sunt ne/
cessario implenda et obseruanda. **Secun-**
do quomodo sunt obseruanda. **Tertio** q
mandata dei sunt effectualiter tenenda. **De**
primo q sunt ex quadam necessitate implen/
da. patet hoc. quia mandata nostri salua/
toris sunt mandata magni domini & sum/
mi regis qui habet potestatem uite et mor/
tis. qui occidit et uiuere facit. percutit & sa/
nat. et non est qui de manu sua possit eruere.
Deutro. xxxij. **Accessit** est ergo implere
que precepit. **Et hoc** tribus ex causis. **Pri-**
mo quia mandata sua non sunt impossi/
bilia credenti. **Deutro. xxx.** **Mandatum**
quod ego precipio tibi hodie non supra
te est. **Ecc** implendi possibilitas. et q non
est supra hominem. **Supra** te non est quod
non nisi per te fieri potest. **Supra** te non
est quod potentie tue subiectus est. **Unde**
saluator bene dicit. q omnia possibilita sunt
credenti. **Secundo** quia non sunt inuti/
lia speranti. **Iuxta illud** ad **Hebricos. vii.**
Reprobatio fit mandati precedentis pro/
pter infirmitatem eius et inuilitatem. **Qua**
si dicit apostolus **Q** propter hoc refuta/
tur mandata. quia sunt debilia et inuilia.
unde possumus concludere a contrario sen/
su q si mandatum reprobatum fuerit inuti/
le sicut ceremoniale. necessario mandatum

morale est obseruandum tanq utile. **Inde**
est q mandata legis veteris qntum ad ce/
rimonialia hodie sunt omnino inuilia. et
per consequens non seruanda. **Iuxta illud**
Lex et prophete vsq ad **Johanne**. scilicet
quantum ad ceremonialia. iudicialia uero in
aliquibus sunt seruanda et in aliquibus no
Sed moralia in omnibus. **Qualis** autem
utilitas est seruandis mandata in noua
lege. certe maxima. **Iuxta illud**. **Si** uis
ad uitam ingredi serua mandata dei. **Mat-**
thei. xii. **Tertio** sunt seruanda necessario
quia non sunt difficilia diligenti. **Iuxta il-**
lud. i. **Johannis. v.** **Mandata** eius gra/
uia no sunt. **Ubi** dicit glosa interlinearis.
Q notanter dicit. grauia no sunt. eo q no
trahunt deorsum ut talentum plumbi. sed
sursum uehit et excelsos facit custodia ma/
datorum. **Et glosa** ordinaria ibidem dicit.
ratione assignando quomodo grauia non
sunt. quia ea que sunt dura et aspera. timor
dei et spes premij facit lenia. **Unde** dicit
glosa. **Si** quis graua esse iudicat infirmi/
tate suaz accuset. quia foris sunt lenia. **Et**
uere no sunt graua. quia omne quod natu/
est ex deo etia uincit mundum. et per consequens
implet mandata. **Dec glo. In Aug. li. iij.**
confessi. **Uerus** amor no sentit amaritudi/
nes sed dulcedine. quia sapor amoris dul/
cedo est. **Et idem** ibidem. **Qui** amat no la/
borat. **Omnis** enim labor non amantibus
grauis est. **Et Hieronim.** in quodam ser/
mone. **Nihil** amantibus durum nullus la/
bor difficilis. **Sed** christum et facile uide/
bitur difficile. **Et Petrus** trauen. in quodam
sermone dicit. **Nil** durum nil amarum nil gra/
ue nil letale computat amor uerus. qd ferrum
que vulnera. que pena. q mors amore pre/
ualent p dere pfectus. **Impenetrabilis** est
lorica. respuit iacula. gladium excutit. peri/
culis insultat. mortem irridet. si amor est
uincit omnia. **Hoc** est quod dicit apostolus
Rom. viij. **Quis** nos sepabit a caritate xpi
an ignis an gladius. &c. **Et** his patet qd
mandata diuina graua sunt aut quibus
lenia. **Nam** peccatoribus charitatem no ha/
bentibus ualde sunt graua. iustis uero ha/
bentibus charitatem facilia & lenia. **B**
Sunt autem quatuor graua peccatoribus
que no sunt graua uiris iustis. scz onera
peccatorum. opera mandatorum. uicium bn/
ficiu. et diuinu iudicium. **De primo** dicit
f s

In persona eorum **Psalmista**. Iniquitates mee supresse sunt caput meum. et sicut onus graue grauate sunt sup me. Certe maxime grauitas est peccatum quod ita subito penetrat totam grossitudinem terre et in puncto ad inferna descendere facit. **Job. xxi.** Ductus in bonis dies suos. Refert Robertus Holgoth super librum Sapientie. c. ii. Quod si ponatur ferrum ad magnetem in libra eadem ferrum sibi metipsum non erit graue. sed est. sua grauitas in nullo promouebit suum descensum. Sed tamen descendit quantum grauitas magnetis permittit. vnde non plus ponderabunt ambo quam solus magnes. Cuius ratio est. quia magnes naturaliter attrahit ferrum. Ferrum significat duriciam cordis nostri. Magnes significat ipsum attrahentem nos ad se per gratiam. **Job. vi.** Nemo potest venire ad me nisi pater me traxerit eum. Quoad homo constitutus est deo per gratiam et charitatem. homo non est sibi metipsum grauis. Nam deus ipsum supportat et confortat. Ad **Philipp. iiii.** Omnia possumus in eo qui me confortat. sed si diuidit homo a deo per peccatum mortale. et ponitur in alia parte libere statim fit sibi metipsum grauis. in tantum quod si moriatur statim descendit ad infernum. **Job. vii.** Posuisti me contrarium tibi et factus sum michi metipsum grauis. Cur non tollis peccatum meum. et quare non auferas iniquitatem meam. Quasi dicit. Aufer a me iniquitatem et statim ero iuxta te in alia parte libere et nullo modo ero michi grauis. **Job. xxii.** Pone me domine iuxta te. et cuius manus pugnet contra me. In figura huius vidit Zacharias mulierem sedentem in amphora habentem in ore suo massam plumbi et dictum est. prophete quod hec est impietas. **Zacharia. v.** In signum huius quod iniquitas operabitur os suum. et quod omnis iniquitas grauis est. **Eccl. xxi.** Supra plumbum quid grauibitur. Ideo **Isaie. l. vi.** Ne genti peccatrici. populo graui iniquitate. semini neque filijs sceleratis. Secundo malis hominibus graua videntur opera mandatorum. cum tamen sunt facilia iustis. Nec mirum quod eis videntur graua cum tamen in rei veritate non sunt quia ipsi sunt debiles et infirmi et impotentes. **Ps.** Ipsi infirmati sunt et ceciderunt. **Sermus** quia ignis est totaliter leuis. terra totaliter grauis. mixtum vero ex terra et igne est partim leue et partim graue. Et si terra predominetur. mixtum tale descendet

Si ignis ascendit. Sic est de anima humana. **Psalmista**. Anima mea sicut terra sine aqua. Charitas est ignis. **Lu. xii.** Ignem veni mittere in terram. Quando ergo anima non est separata a terra fit totaliter grauis **Eccl. iij.** Cor neque cruciabitur doloribus et peccator grauibitur. Tunc enim descendit semper ad dilectionem terrenorum. **Psalmista**. Usquequo graui corde. Si fiat comitio charitatis ad animam. tunc eleuatur sursum. **Lolo. iij.** Que sursum sunt sapite. Quia ergo iusti multum habent de isto igne charitatis. ideo omnia eis sunt facilia. Iuxta illud **Tulij** ad Brutum in quadam epistola. Iustis omnia sunt facilia. **Sanctus Leo** papa in sermone de apparitione domini. Nil arduum in hominibus. nil alperum miribus. facile omnia precepta veniunt in effectum quando et gratia preterit auxiliium et obedientia mollit imperium. nec dura ibi necessitate seruitur ubi diligunt quod iubetur. **De** **Leo** papa. Tertium quod videtur malis graue est vicium beneficium. Displicet enim malis quod boni qui viuunt e vicino iuxta eos benefaciunt et bene viuunt. Unde dicunt de bono et iusto viro. Grauis est nobis ad videndum. **Sapientie** secundo. Contra est de iustis qui congaudent aliorum felicitati. gaudentes cum gaudentibus. Quartum quod malis est graue est diuinum iudicium. **Isaie. lxx.** Ecce nomen domini venit de longinquo. ardens furor eius et grauis ad potestandum. Nec mirum. quia quanto graue ab altiori loco descendit tanto fortius perimit. Christus autem descendit a summo celo et ideo grauissime eos obruet. Iuxta illud. Super quem ceciderit lapis iste conteret eum. **Matthaei** vicesimo primo. Electis vero illud iudicium erit operabile et delectabile. quia tunc appropinquabit redemptio eorum. De secundo quomodo mandata dei sunt obseruanda sciendum quod mandata debentur dilectio et voluntatis desiderium. Iuxta illud **Psalmiste**. Expectabam salutare tuum domine. et mandata tua dilexi. Secundo directio quantum ad rationis consilium. ut scilicet secundum ea homo omnia sua consilia dirigat. **Ps.** Ad omnia mandata tua dirigebam. omnem viam iniquam odio habui. Tale consilium deberet esse carbonum dominorum. ut non esset diuinum preceptum.

In die penthecostes

Tertio mādato debet electio et libertas arbitrii. ps. Fiat manus tua et saluet me. qm mādata tua elegi. qd fit qm homo ex libertate et bona voluntate nō inuit nec coactus mādata obseruat. **Uñ dicit Aug. sup ps. lxxj.** Nō ē amicus recti qm si fieri posset maler illud qd rectū est nō uberi. Quarto mādata sunt reuerēter audienda. qd fit quando homo tam aure corpis qm cordis ea attendit. et h̄ p̄inet ad potentia intellectiuaz. **Baruch. iij.** Audi isrl' mādata vite auri bus capie. vt scias prudentia. vbi tāgē duplicē audiētia scz intrinsecā et extrinsecā. Contra somnolētos in predicatione. i. q. i. Interrogo vos frēs. quid est maius. corpius xp̄i an verbi dei. Quinto sunt memorialiter custodienda. et h̄ p̄inet ad potentia reuerētia. **Prover. xij.** Qui custodit mādaturā custodit animā suā. De tertio qm mādaturā sunt effectualiter implēda. et p̄inet h̄ ad potentia operatiuā. **Eccl. xxiij.** Peccator transgrediens mādaturā dñi incidet in pro misione neq̄. vñ dicit Aug. sup illud ps. In q̄ corrigit adolescentior viam suā. Custoditū verborū dei intelligēda est opatio p̄ceptoz. Frustra em̄ custodiunt in memoria si nō custodiunt in vita. Nam verba dī tenendo agunt qdam ne obliuiscant. agūt viuendo ne corrigant.

Dixi secundo qm in verbis p̄missis tangit obseruatōis mādatorū remuneratio. cū dī. Et p̄ meus diligit eū. Cū multiplicē remuneratōem h̄ et in futuro cōsequunt mādatorū diuinoz obseruatores. Sūt em̄ mādaturā dei in hac vita alimēta dulcoris. sunt medicamēta doloris. Sūt argumenta diuini amoris. sunt etiā in vita eterna augmenta perpetui honoris. sūt ornamenta fulgidissimi decoris. et sunt fulguramenta eterni vigoris. De primo dī **Eccl. xxiij.** Nihil dulcius qm respicere in mādaturā domi. De secundo **Eccl. xv.** Si volueris mādaturā conseruare p̄seruabūt te. scilicet a dolore peccati. De tertio p̄ hic in euāgelio. Si quis diligit me sermonem meū serua bit. et pater meus diligit eum. De quarto ps. Tunc scz in futura vita non cōfundar cum perspexero in omnibz mādaturā tuis. Unde tunc damnati dicent qui spreuerunt mādaturā dei illud **Thobie. iij.** Facti sumus in obprobriū et tabulā genitibz. quia

nō egim' p̄cepta tua. De dñto **Matth. xij.** Fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eoz. Iusti videlicet qui iusticiā p̄ceptoz dilexerunt. et iuxta ea iuste vixerunt. De secundo **Prover. xij.** Ferua mādaturā mea et viues. Sed quia inter omnia ista saluator ponit vñ p̄ceptum scz reciprocā dilectionem dei patris qua diligit omnes obseruatores mādatorū. ideo sciendū qm multa sunt que acquirunt dilectionem dei et quodāmodo inclinant deum ad diligendum hominē. Primum est deuotio mentis quo ad affectum **Eccl. iij.** Dilectus deo et hominibus. Moyles. qui interpretatur aquacitas. et designat hominem deuotuz a quibus lacrimarū habundantem. Unde **Bernhardus** libro de amore dei cap. vii. tractans illud **Genesis p̄mo.** Spiritus domini ferebatur super aquas. dicit. Spiritus iustitiae procedens. a patre et filio qui ab initio creature superfertur sup aquas id est super mentes filioz hominū fluantētes. omnibus se offerens. omnia ad se trahens inspirando. gloria arcendo. p̄uidendo vtilia. deum nobis et nos vnicuique deo. **Hec ille.** Secundum est contemplatio regni celestis quo ad intellectum. **Psalmista.** Diligit dominus portas syon super omnia tabernacula Jacob. **Porte syon** interpretantur contemplatiū quasi speculatiū celestium gaudiorū. quas portas diligit dñs plus qm tabernacula iacob. id est actiōes. qz Jacob interpretat subplantator. et significat hoies incipientē subplantare vicia. Tertium est doctrina. vitas q̄ ad locutionē **Sap. xij.** Dominus omnium dilexit illā. scz animā. Et post seq̄. Doctrinē disciplic. Quartum ē iusticia opis boni q̄ ad actōes. ps. Diligit iustos dñs. **Prover. xv.** Qui seq̄ iusticiā diligit a dño. Quintum ē honor et glā sancte p̄uersatiōis q̄ ad boni exempli ostensionē. **Isaie. xliij.** Ex quo honorabilis factus es in oculis meis et gloriosus. ego dilexi te. Sextum est hilaritas et iocunda elemosinarū largitio quo ad primū. **Loz. ix.** Hylarē datorē diligit deus. Septimum est virginitatis incorruptio q̄ ad corp' p̄riū. **Joh. vltio.** Conuersus pertrus vidit illum discipulum que diligebat ihs. Dicit de Iohanne q̄ fuit xgo. et **Prover. xxij.** Qui diligit cordis mundiciā. habebit sibi amicum regem. Octauum est

porte syon et tabernacula Jacob quid significat

discretio sapientie in cognoscendis Sap. viij. Remine diligite deus nisi cu q sapien- tia habitat. Nonu est puritas innocencie in faciendis Dec. xi. Puer israel et dilecti cu. Decimū est simplicitas intentiois recte in appetendis. j. Paralip. vi. Scio q probes corda et simplicitatem diligas. Ultimum est observatio diuini sermonis. vt h dicit. Pater meus diligit eum. Certe maxima utilitas est sermonis diuini auditio et ob- seruatō. que tanti dñi procurat dilectōez. procurat insup etiam antiq nraz ab infir- mitatib diuersis curatōem. Cū obserua- tio sermonis diuini maxime curat et sanat om̄s infirmitates nostras spūales. iuxta illud. Sermo tu? dñe sanat oia Sap. xij. Homo peccator habet septem graues in- firmitates scilz supbiam tanq frenesim et mentis alienationez. que nec se nec alios bene iudicat. Sed ista curatur sermone diuino. qui suadet humilitatem. dicens illud Ecclesiastici. iij. Quāto maior es hu- milita te in omnibus. Secūda infirmitas est ira. que est quasi febris acuta. paciēs calorem et sitim maximā. Sic ira cōtinue sitit vltionem cum calore iracūdie. Sed et istam curat sermo diuinus dñi nō opatur. Jacobi. iij. Ira viri iusticiam dñi nō opatur. Tercia infirmitas est accidia que comparatur paralisi. que est membro rum debilitatio et dissolutio. ita q p̄prios actus perficere non possunt. Ista curatur per valde calida. scilicet per consideratōez ignis infernalis. Quarta est auaricia. et si- gnificat per ydropisim. que tanto magis bibit de tanto plus sitit. Ista curatur per elemosinam et opera pietatis. Iuxta illud. Frange esurienti panem tuum. Isa. lvij. Quinta infirmitas est ictericia. et signifi- cat inuidiam que infirmitas facit hominē pallidum et glaucum. et nō permittit sua siccitate fel diffundi per venas. Sic inui- dus homo per inuidie siccitatem fit palli- dus et glaucus. Unde Quidius. Inuidus inuidia comburitur intus et extra. Intus scz in anima. et extra scz in corpore. Sed talis infirmitas potest curari sermone di- uino. vbi dicitur Diliges deuz et toto cor- de. et proximū tuum sicut teipsum. Sexta infirmitas est gula. et significatur per epi- lensiā que facit hominē cadere corpaliē in- ignem et in aquā. Sic gula in diuersa ge-

nera peccatorū. sicut patet de Loth. Gen. xij. Ista curatur per abstinētia. Iuxta il- lud apostoli Ephe. v. Nolite inebriari vi- no in quo est luxuria. Septima est luxu- ria. q compat lepre. q nascit ex calore cor- rupto et deordinato. et est contagiosa. Sic luxuria hec sanatur per cōtinētia. Iuxta illud Luce. xij. Sicut lumbi vestri p̄ncipi. Ecce quō ad om̄es infirmitates sermo di- uinus adhibet remedia. et ideo maxime est utilitatis.

Dixi tertio q in vbiis p̄missis tangit diuinay p- sonay gratiosa visitatio. quā tota trinitas homini facere intendit. cū dicit. Et ad eū ve- niem. scz ego et p̄s et sp̄s sc̄s. et m̄s. et m̄s. et m̄s. apud eū faciem. Circa qd sciendū q duo h̄p̄p̄it q de suis electis p̄mittit. P̄s suo gratiosuz aduentū et descensionē ad hoīez ibi. ad eū veniem. Secūda suauissimā suoz in corde ip̄s hoīez inhabitatōez. ibi. Et m̄s. et m̄s. et m̄s. apud eū faciem. Qd dicitur h̄p̄p̄it aīe dulce refrigeriū homini pctōis. De p̄s- mo sciendū q dñs venit in mētē hominis multipl̄. Ad qsdam em̄ dedignat venire sic ad pctōes in pctis manētes. Iuxta illud Sap. i. In maliuolam animā nō intrabit sp̄s sapie. Ubi dicit Dolgorb assignādo rōnem b. qz si vnū pctōez sit in summa nihil secū cōpatit de suo pctōis. De autē est summa bonitas. et ideo nullo mō habi- tat cū malicia. Natura em̄ respuit vt p̄ra- ria p̄iūgat. dicit Boetius de solatōe. Et nō sapia in maliuolā animā non intrabit. Et dicit notāter nō intrabit. qz nō solū nō in- habitabit sed nec introibit in eā. Ad quod dā aut venit et descendit sed eos non inha- bitat diu. sic illos qui ad vomitū reuertit em̄ Liram sup Iobez. De quo dicit. Peccā- Qtales sunt similes cani reuertenti ad vo- mitū et sui lore involubro lupi. Ubi glo- ordi. dicit. Lanis cū vomit cibū q peccus p̄mebat p̄gat. sed cū ad vomitū reuertit vnde leuigat fuerat rursus occupat. Sic q nequiciā q mentis intima p̄mebat conti- tendo p̄gat. post p̄fessionē dum reperit re- sumit. Sus dum in luro lanas sordiditas efficit et reuertit. Sic q pctis plangit nec tamen deserit. pene grauiori se subicit. qui et ipsam quam stendo potuit veniam ha- bere contemp̄sit. et quasi in luro aqua se- metipsum voluit. quia dum stentibus suis

In die penthecostes

vire immundicia subtrahit an dei oculos
fordidas ipas etiam lacrimas fac. **Dec glo.**
Lirca quod sciendum q duo sunt impedi
menta quibus impedit visitatio et inhabi
tatio spū sancti. vnum quod impedit visi
tationem eius est mentalis malicia. et quo
ad hoc dicit. **P**eruerse cogitationes sepant
a deo. i. peruerse affectōes cogitatiois. **S**e
cundū qd impedit mansionē dei in homi
ne est immundicia corporalis. vnde licet i ma
linolā animā nō intrat sapientia diuina. tñ i
corpus subditum peccatis non negat qn
intret. sed diu non inhabitat. **C**uius dicti
porcit esse ratio vt ostendat differentiam
inter peccā carnalia et spūalia. et maxie pec
cata malicie cuiusmodi est ira. inuidia. su
perbia. quia ista sunt minoris verecundie
sed maioris culpe fm **Gregorū.** **S**z pec
cata carnalia sunt maioris verecundie et mi
noris culpe. etideo vt cōter facilius conte
runtur homines de peccato carnali et cuz
maiori verecundia fatissaciunt qz de pecca
tis spūalibus. **U**nde peccata spūalia sicut
odium. inuidia. ira. superbia. magis in ho
minibz p̄tinuant qz peccata carnis. **E**t idō
dicit q in malivolā aīaz nō introibit spūa
liter sz i peccōes et reos carnaliū peccōz bñ
inrat aliqñ sz nō inhabitat in eis fm **Ro
bertū** holgorū sup libz **S**apientie. cap. j.
Unde **Gregorū** dicit. **M**alivolā anima ē
que in corde tenet odiū et tumorē. **C**orp
ante subditū peccatis est qd fm apostolūz
fornicationi non dño seruit. **P**ropterea di
atur **1a. ly.** **D**erelinquat impius viā suā
et vir impius cogitationes suas. **A**d quos
dam vero deus venit p iustificationē a pec
catis et inhabitat ac manet ibidem in cor
dibus eoz p̄seueranter p gratiā cōfirman
tem corda eoz in bono. **T**ales fuerūt apo
stoli vt dicit **Lira** sup **Joh.** in qbz mansit
de p grām in p̄nti. et postea per gloriaz in
futuro. **(E)** **M**anet autē p̄ et filius
et spū sanctus in quibusdā cōter et libeter.
in quibusdā sō spēaliter et libentissime. et h
fm diuersas stutes qbz hō diuersimode
meret dei inhabitatōez in se. vñ p̄ma stus
que meret dei inhabitatōez in homie est cre
dulas vera **Ephe. iij.** **H**abitare xpm p fi
dem in cordibz vris. supple det vobis h dō
vt h psequami. **S**cōda est fortitudinis cō
stantia que habetur per spem **1a. cl.** **Q**ui
sperant in domino mutabūt fortitudines.

Malivista. **T**u autē i sancto habitas laus
israhel. **S**anctū vocatur firmū. **U**nde dōz
Sanctificetur nomen tuum. id est. firme
tur. **T**ertia est deuotio interna. **1. Reg. viij.**
Dixit dominū vt habitaret in nebula. **N**e
bula humida est et designat animā penitē
tis cōpunctionis lacrimis humectatam.
Quarta est cōuersatio celestis. **Psalmita.**
Ad te leuant oculos meos qui habitas in
celis. id est in celestibus vris. **Q**uintū est
discretio respectu inferior. **Prover. viij.**
Ego sapientia in consilio habito. et erudi
tis intersum cogitationibz. **S**extum ē cō
templationis speculatio respectu superno
rum. **P̄s.** **F**actus est in pace locus eius et
habitatio eius i syon. quod interpretatur
specula. **D**e q dicit **Hiere. xxxj.** **S**tatue tū
bi speculā. **S**eptimū est mēt̄ hūiliatio re
spectu omnīū istoz. **1sa. lviij.** **H**abitat dñs
cum p̄trito et hūili spū vt viuificet spm hu
milīū et viuificet cor cōtritoz. **O**ctaua ē di
lectio operosa. de qua dōz hic. **S**i qd diligit
me. et. **S**equit. **E**t p̄z meus diligit eum. et
ad eum veniemus et. **S**pēaliter autem et
libentissime manet deus et inhabitat qd
dam. p̄pter quatuor. p̄pter q amīc̄ solet ma
nere apud amīcū. **P**rimo em libentissime
manet homo apud illū qui eū spēaliter et
instanter rogat et quasi trahit per palliū. sic
de illis duobz discipulis dōz **Luc. xxij.** **Q**
coegerit xpm dicētes. **M**ane nobiscū dñe
qz iā a duobz pascat. p qd significat illi q torū
tps vite sue i bono deduxerūt. et tandē feli
citer cōsummauerunt. q sz mane puericie
in virilitate quasi meridie. i senectute q̄i ve
speret. semper domino placuerūt. **S**cōdo li
bentissime manet amīcū vbi opulēter re
ficiat. **S**ic xps māsit apud **Zachē** **Lu. xix.**
Hodie in domo tua oportet me manere.
Zachē em erat p̄nceps. et ipse diues. **S**ci
uit dominus quia apud diuites est bonū
hospitiū. **D**iuites sunt homines opulen
ti virtutibus. scz iusticia. misericordia. hu
militate. **U**nde quanto ditior est hō. tanto
maiores habebit amicos. **Q**uia dōz **Pro
uer. xix.** **D**ivitie addūt amicos plurimos.
p h etiā significat q dñs libentissime manet
vbi mlta paupibz largiunt. **1. Joh. iij.** **Q**ui
habuerit subas huius mundi. **E**t sequitur.
Quō charitas dei manet in eo. **T**ertio li
bentissime hō manet vbi est pax et securi
tas. **S**ic xps māsit trāsio: danē vbi iohes

erat baptizatus. eo quod iudei querebant eum iter
facere. **Job. i.** Et locus ille vocatur est Bertha/
nia. quod interpretatur obedientia. per quod designatur
quod christus libenter moratur in loco obedientie. ubi
subditi obediunt preceptis. Cuius ratio est. quia
ibi securus est quod eum nec mundus nec diabo-
lus inimici eius eiciunt. Sic puer christus
mansit in iherosolymis in templo. **Luce. ii.** Hieru-
salem interpretatur pacifica. In pace ergo libe-
ter manet. Non miretur ergo peccator quod in eo
christus non manet. quanto enim manebit in illo ho-
spitio ubi dona sua sunt in periculo. **Dicit enim**
Bernardus. Periculosa castitas in deliciis. humili-
tas in diuitiis. pietas in negociis. veritas
in multiloquio. charitas in his que sunt seculo.
Quarto libentissime homines manent ubi
diligunt et habent amicos. Sic christus
apud **Martham** et **magdalenam** mansit
quod eum diligebant. Signum autem fuit quod eum
diligebant. quod ad nutum sibi seruebant. et
omnia mandata sua et sermones suos serua-
bant. **Magdalena** enim sedebat secus pedes
domini audiens verbum illius. **Martha** autem mi-
nistabat. Per quod significatur amor dei et pro-
mi. Unde habens amorem istum duplicem vi-
te. scilicet actiue. qui per **Martham**. et contem-
platiue. qui per **Magdalenam** significatur habet
christum hospitem. Nos igitur fratres charissi-
mi studeamus christo dignum cordis hospici-
um preparare. ut tandem suam societatem merca-
mur obtinere. Quod nobis prestare dig-
netur etc.

In die penthecostes. II.

Sermo LXXV

Straditus autez

Spiritus sanctus quem mittet vobis pater
in nomine meo ille vos docebit omnia
Jo. xiiii. Si consideremus fratres charissimi na-
ture nostre perfectionem in seipsa. quantum ad esse
nature. quantum ad esse gratie. et quantum ad esse glorie.
absque dubio nihil inueniemus nisi fragilita-
tem imbecillitatem et vanitatem. Nam qua-
tum ad esse nature tota vita nostra non est nisi
corruptio. eo quod omnis caro corrumpit viam
suam **Gen. viii.** Unde esse nostrum est valde fra-
gile infirmum et debile. **Iuxta illud Seruus**
Sapientie. Exiguus enim et cum redio est tem-
pus vite nostre **Sap. ii.** Et **Job. xiiii.** Bre-
ues dies hominis sunt. Quantum etiam ad
esse gratie vite nostra non est nisi defectio.

eo quod quantum ad gratiam homo sit perfectus et san-
ctus quantum ad potestatem acquirere per naturam sine
gratia nihil facit merito quantum ad salutem vi-
te eterne. **Hinc dicit Salomon.** Si quis
consummatus fuerit inter filios hominum
si abfuerit ab illo sapientia tua. in multum
computabitur. **Sapientie. ii.** Quantum homo
ad esse glorie vite nostra non est nisi omni-
modo frustratio. eo quod si difficile estimamus
que in terra sunt et que in prospectu sunt
inuenimus cum labore. quanto magis que
in celis sunt quis inuestigabit. **Sapientie**
nono. Quia igitur homo consideratus in
se multum defectuosus est tam sua natu-
ralia in vita ista dirigere quam gratuita acqui-
rere. quam etiam celestia possidere sine gratia
spiritus sancti. **Hinc est quod necessario habet po-
stulare donum eius qui cum venerit do-
cebit omnia supradicta. Iuxta illud Sa-
pientie nono.** Sensum tuum quis sciet nisi
tu dederis sapientiam tuam et miseris spi-
ritum sanctum tuum de altissimis. Et **Sa-
pientie. xii.** dicitur. Quam sunt omnes do-
mines in quibus non subest scientia dei.
Et quibus patet necessitas nullio-
nis spiritus sancti. Nam a corruptione in esse
nature renouari non possumus nisi per
spiritum. eo quod natura nostra corrupta per pec-
catum originale. non nisi per ipsum renoua-
tur ab infectione originalis culpe. **Iuxta**
illud Ps. Emitte spiritum tuum et creabuntur
et renouabis faciem terre. Iohannis. iii.
Filius quis renatus fuerit ex aqua et spiritu
sancto. etc. **In signum** huius spiritus sancti creabatur
serpens. **Gen. i.** Et coluba super christum baptizatum
Mat. iii. A defectu etiam culpe actualis pur-
gati in esse gratie non possumus confirmari in bono
nisi per spiritum sanctum. eo quod per gratiam gratie datur gene-
raliter accipimus omnes. tamen non nisi per spiritum sanctum con-
firmamur in eo per gratiam gratie faciemur. **Unde po-
tuit Ps. Confirmatio** huius dicitur quod operatus es in nobis
In signum huius datus est spiritus sanctus in specie
ignis hodie ad solidandum infirma. ad ro-
borandum debilia. ad fornicandum dissoluta.
Nam per ipsum correpti sunt semine corpe que sunt
in terris. et per eum didicerunt homines que tu
ibi placet. **Sapientie. ii.** Quantum vero ad esse
glorie sumus certificati per firmam et indubiam spem
eo quod accepimus spiritum sanctum pignus heredi-
tatis nostre **Ephe. i.** In signum cuius spiritus
sanctus descendit de altissimo celo. **Sapientie. ii.** Filius misericordie spiritus sancti tuum etc.

In die penthecostes

altissimis. quia per ipsum ad altissimum celum spes est nobis data pueniendi. **Altum** est celum planetarum. altius stellarum fixarum. altissimum est celum empireum. quod dicitur celum trinitatis. in quod celum recipiunt anime sanctorum. et hoc non est nisi per spiritum sanctum qui animas illuc deducit. **Psalmista.** Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam. **Ut** igitur de tanto renouatore confirmatore et deductore qui nos docet omnia hec loqui et audire valeamus. ab ipso primum gratiam loquendi et audiendi imploremus. et si non visibiliter saltem inuisibiliter nos descendat in igne deuotionis incendendo nostrum desiderium ad audiendum. et in lingua dirigendo sermonem nostrum ad eloquendum ut possimus doceri omnia supradicta. quod ut facilius assequamur matrem glorie imploremus. dicentes **Aue maria gratia plena etc.**

Paracletus spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo ille vos docebit omnia. **Ioannis. xiiij.** Sicut dicit **Dionysius. ij. ca.** de diuinis nominibus habent causam causam saltem receptas ymagines. **Causalia** vocantur causas. causam vocat effectus. ymagines vocat similitudines. **Hoc** est tantum dicere quod opus factum creatum vel productum ab aliquo habet similitudinem ad illud a quo factum est creatum genitum vel productum. **Iacob** sicut deus pater per verbum creando imprimat rationali creature suam similitudinem quantum ad esse nature sic appropriat loquendo per spiritum sanctum recreando imprimat suam similitudinem quantum ad esse gratie. **Iuxta** illud **Augustini** libro tertio contra **Fauftum.** Verbo suo sumus conditi et instituti. sed gratia sua scilicet spiritus sancto nos genuit ut essemus filii et discipuli. **Propter** quod verbum incarnatum quod nascitur et substantia patris. ipso statim amore. id est. co substantialem qui ab eis procedit tripliciter commendat in verbis propositis dei. **Paracletus.** Primo enim proponit nobis istum amorem tanquam clarum et nobilem et magnificentiam personalem. cum vocat eum paracletum spiritum sanctum. **Secundo** inducit modum possibilem huius amoris et influentiam liberalem. cum dicit. **Quem** mittet pater in nomine meo. **Tertio** ostendit fructum eius missionis efficacem et utilem et sufficientem virtuali. cum subditur. **illem** vos docebit omnia.

Dixi primo quod primo proponit nobis amorem qui est spiritus sanctus tanquam clarum et nobilem et magnificentiam personalem. cum dicit. spiritus sanctus paracletus. **Magna** plane et perfectissima est ista nobilitas quae maior nequit inveniri inter omnes spiritus. **Dicit** enim **Bernhardus** in floribus suis libro. **ix. cap. xxvj.** quatuor esse genera spirituum. scilicet pecorum. hominum. angelorum. quorum nullum istorum possumus appellare nobilitate perfectum. sed solus spiritus dei qui omnes alios condidit et modum nature eis tradidit. ille solus est nobilitate perfectus. et illa nobilitas bene exprimitur in hoc quod dicitur spiritus sanctus. **Attribuit** autem hoc nomen sibi duplici ratione. **Primo.** quia sicut dicit **Augustinus. iij. libro** de trinitate. **Qui** communis est ambo vocatur proprie quod ambo constitunt. scilicet quod pater est spiritus et filius est spiritus et pater est sanctus et filius est sanctus. et quod procedit ab utroque. ideo vocatur spiritus sanctus. **Secundo** ex ipsa significacione. quod hoc nomen spiritus in rebus corporis impulsiones quodammodo et incitatione significat. **Na** statum et ventum spiritum vocamus. **Est** autem spiritus amoris qui impellat et moueat voluntatem amatorem in amatum. **Sanctitas** illis rebus attribuitur que in deum ordinantur. **Ista** ergo persona que procedit per modum amoris proprie spiritus sanctus vocatur. **Tertio** quod sunt unum amore dicuntur unum spiritum. et quod spiritus sanctus est amor. ideo pueniunt spiritus sanctus dicitur. **Ita** dicit beatus **Thomas** super per primo **Quintum** dist. **x.** Bene ergo congruit hoc nomen spiritus sancto ut dicatur spiritus. **narbi** vult spirare **Iob. iij.** **Ex** cuius spiracione homo in dilectione et amore dei perficitur totaliter. **Spirauit** enim hodie in apostolos. ex quo spiracione fuerunt matie accessi in amore dei. **Ab** illo enim die amauerunt christum inseparabiliter. **nam** qui prius relicto eo omnes fugerunt. deinceps et pamplici colla sua pro tyrannis exposuerunt et submisserunt. **Ira** quod non solum sibi tyrannorum aspera. obprobriosa. et contumeliosa. sed et nec durissima sbera et atrocissima tormenta eos a christo separare potuerunt. **di. illud.** **Quis** nos separabit a caritate christi. an ignis an gladius. **Romanorum. viij.** **Secundo** amauerunt christum inseparabiliter. **Iuxta** illud **Canticorum. vltimo.** **Aque** multe non potuerunt extinguere caritatem. **vbi** glo. ordi. dicit. **Aque** multe sunt persecutiones. **Unde** flumina persecutionum vel carnalium voluptatum

nō potuerūt in aplis extinguere charitatē
 Tertio amauerūt eū p̄seneranter. **Jo. xv.**
 Maiorē dilectionē nemo h̄z nisi vt aniaz
 suā ponat q̄s. zē. **B** Sed dices.
 que sunt signa huius amoris spiritus sancti
 per que possum cognoscere me h̄re amorē
 suū. Respondeo tibi q̄ amor dei in homi-
 ne ex tribus potest cognosci. Primo ex ob-
 uatione p̄ceptor. **Joh. xv.** Vos amici mei
 estis si feceritis que ego p̄cipio vobis. Se-
 cundo ex superogatiōe consiliōrū. **Johā.**
 xiiij. Si quis diligit me sermonē meū ser-
 uabit. Floranter dicit. sermonē. non p̄ce-
 ptū. vt includat etiā consilia que sunt po-
 sita in sermone xp̄i euangelico. Tertio ex
 fide credēdoz. **Joh. xvi.** Ipse pater amat
 vos. quia vos me amastis et credidistis.
 Sunt autē tres gradus amoris huius xp̄i
 fm Dugonē in libro de p̄fectiōe nouicio-
 rū. Primus est sic amare cōcessa a deo et vt
 eis vt tamē illicita deuitet. z amoris dei nul-
 lius rei amorē p̄ponat. sicut illi qui sic ea
 que mūdi sunt diligūt et tamē in eoz amo-
 re vel cupiditate peccata mortalia deuitāt
 seruando que deus p̄cipit facere. z tenen-
 do que p̄obibent ab eo. **Juxta illō Dat.**
 tit. Si vis ad vitā ingredi serua mādāta
 dei. Et iste est primus gradus amoris per
 quē homo p̄mo incipit ingredi viam vitę.
 Propter hoc d̄r. Si vis ad vitā ingredi.
 Secundus est cū homo volūrate plenio-
 ri z affectu seruicioris nō solū cōmūnia p̄-
 cepta contēnt est seruare sine quibz nō est
 salus. s; etiā ad omnia q̄ dei sunt studiosus
 est et voluntari⁹ tam faciēdo in se q̄ i alijs
 p̄mouendo z cōsulendo. q̄d est p̄prie bono-
 rum et religiosozū. De quibz dicit Bern.
 Nō est vestri circa cōmūnia languere p̄-
 cepta. neq; h̄ solū q̄d p̄cipiat de⁹ sed q̄d ve-
 lit. Unde ap̄lus. Probantes q̄ sit volūtas
 dei beneplacens et p̄fecta. Quantū enim
 amas dñm tuū tantū studiosior es p̄mo-
 uere beneplacitū eius vbi potes et honorē
 et cauere eius offensam z in honozationez
 fidelis etiā famulus ea diligentia qua ca-
 uet dñm suū in se offendere per peccatum
 ita etiā cauet et dolet eum in honozare ab
 alijs p̄ scandalam et p̄auū exemplū. quia
 indisciplina famulozū redūdat in dedec⁹
 dominoz. Quis est fidelis famulus pati-
 enter sustineat contemptū domini sui. in-
 iurias. ne dicam. p̄moueat sed augeat.

Tertius gradus huius amoris est tantis
 affectu estuare ad deū q̄ sine ip̄o quasi vi-
 uere non possit coartatus desiderio dissol-
 uendi et esse cum xp̄o. Talibus viuere est
 in fastidio. et moti in desiderio etiam p̄du-
 ra tormenta. Hoc desiderū fecit Andrēā
 amplecti crucem. Stephanum orare p̄o
 lapidantibz. qui ei celum patefaciebat q̄d
 anhelabat ingredi. Laurentium deride-
 re carnifices. Vincencium p̄uocare tor-
 tores. Agatham letissime ire ad carcerem.
 et ceteros gloriosos martires gaudere in
 tribulatiōibz. Sic apostoli amore ip̄o bo-
 die inflāmati ibant gaudentes a cōspectu
 conciliū. quoniam digni habiti sunt p̄no-
 mine ip̄i contumeliā pati. Actuum q̄nto.
 Experiamur igitur in nobis z probemus
 si huius amoris ardorem in aliquo ip̄o
 sentimus nutriamus istum ignem spiritus
 sancti inflāmātes nos ad desiderū celestū
 et contemptum terrenozum. ardēam⁹ pa-
 riter mutuo igne charitatis ad proximos
 vt diḡ habitacula spiritus sancti eē merea-
 mur. **Q** si quod absit nondū igne ip̄o in-
 caluimus. incendamus eum in cordibus
 nostris. sanctis desiderijs. orationibus. et
 iunijs. elemosinis. Sicq; peramus eoz de-
 centes. Accende lumen sensibus. vt scilicet
 sensus nostri non dispergantur ad illicita
 sed intendant ad recta. vt os nō loquatur
 iniqua. oculi non concupiscant lubrica. na-
 res non odorēt suauia. aures nō delectē-
 tur in verbis aut sonis lasciuie. et man⁹ ca-
 stodiantur ab operibus nequicie et maliti-
 cie. sed totus homo exterior intendat ad
 bonozem dei et salutem sui et proximi. vt
 sic infuso amore cordibz i firma nostri coo-
 poris virtute perpetua firmentur. Et tūc
 de primo.

Dixi secundo q̄ saluati i
 fobis p̄mouē
 inducat nob modū possibile h̄ amoris et
 influētia liberali. cū dic. Quē mittere p̄ in
 noie meo. **U**ñ deus p̄ z fil⁹ vn⁹ de⁹ cū ip̄o
 sc̄o ex maḡ liberalitate influerit spiritus
 ctū cordibz h̄ianis. que q̄dam modo vidēbat
 ip̄o possibile exigitibz aut pot⁹ p̄hibētibz pe-
 catis n̄ris q̄bz corda n̄ra tanq; vasa inuani-
 da erāt ad suscipiēdū tantū donum dñi
 dilectionis. Hūc igit quia p̄ passionē d̄oz
 sti emundata sunt purificata et pulcherrī-
 cata. ideo infusa est dulcedo spiritus sancti

nota nō sōlū p̄cepta
 sed etiā q̄silia in manu
 h̄re r̄h̄sa ḡmori

In die penthecostes

Circa cuius missione videndum est de pluribus. Et primo de eius processione eternali. quod procedit a patre et filio. Secundo de eius missione temporalis. Tertio de figura visibili in qua semel missus est. et de invisibili in qua semper aut sepe mittitur. et circa ista de tpe. die. hora. loco missionis eiusdem. De primo sciendum quod spiritus sanctus processione eternali procedit a patre et filio. Iuxta illud Job. viii. Paracletus quem ego mittam vobis a patre spiritu veritatis qui a patre procedit. Item apostolus. Misit deus spiritus filii sui in multis locis scripture. Et hoc probatur quadruplici exemplo. Primum est quod sicut mundus fuit creatus a patre et filio et spiritus sanctus ita procedit voluntate patris et filii spiritus sanctus. Quod est tantum dicere secundum Augustinum libro de trinitate. quod sicut generatio filii est ratio productionis in esse earum naturalium. ita processio spiritus sancti eterna procedentis ut amor patris in filium. et converso est causa et ratio omnis liberalis donationis et omnis effectus causati in creaturis. Secundum exemplum est de mente nostra in qua noticia generatur a ratione. et a noticia et ratione procedit amor. quia nullus diligit nisi qui cognoscit secundum Augustinum libro de trinitate ita spiritus sanctus a patre et filio. Tertium exemplum est de sole qui generat radium sicut pater verbum. et radius cum sole producit ardorem. Sic filius cum patre spiritus sanctum. Quartum exemplum est Damascenus. qui dicit quod sicut eua fuit producta ex substantia aede. ita filius ex substantia patris. et sicut ferus de substantia utriusque. ita spiritus sanctus de patre et filio. Sed in quibus procedebat spiritus sanctus ab eterno a patre et filio. cum nulla creatura fuit in qua procederet. Ratione quod procedebat sicut et nunc procedit a patre in ipsum patrem. quod quicquid habet spiritus sanctus a patre habet. et ideo habet esse in patre secundum Augustinum. Secundo procedebat sicut et procedit nunc a filio in ipsum filium. quod in ipso habet esse sicut verbum in patre secundum Ambrosium. Tertio procedebat sicut nunc procedit a patre in filium. quod sicut in filio habet a patre. Quarto procedebat et procedit a filio in patrem. quod habet esse in patre et converso. Et ideo dicitur amor mutuus. Et illa duo secundum Richardum requirunt ad hoc quod sit iocundus amor. qui dicitur caritas. quasi caritas unitas duorum. hoc est contra hereticos et ruchenos. rusticanos et rurales rimbaldos qui negant procedere spiritus sanctum a filio in patrem. sicut a patre procedit in filium. non autem

tendentes quod magnam iniuriam faciunt dei filio in hoc. Nam per hoc asserunt implicite quod dei filius non diligit patrem. quod est absurdissimum. Non potest sic. Quia si spiritus sanctus est amor procedit a patre in filium et non converso. sed a filio in patrem. tunc potest amare filium. sed filius non reamat ipsum. et sic valde esset degener filius. quod est stultissimum cogitare. cum et bruti amant patres suos. De secundo sciendum est quod licet spiritus sanctus eternaliter procedit a patre et filio. ut dicitur in verbis nisi ibi dicitur. Quae mittet pater in nomine meo. Nec se due processiones spiritus sancti sunt tamen una secundum Thome super iohannem di. xiiij. Nec per istam missionem temporalem facta est aliqua mutatio in spiritus sancto. sed bene in creatura scilicet in homine in qua est mutatio secundum rem. In spiritus sancto autem solum secundum rationem. Unde processio temporalis spiritus sancti non est aliud quam exitus personae a persona scilicet nouo modo in habitans creaturam et conferentis sibi dona aliqua et virtutes. Istud autem conuenit spiritus sancto qui est radix omnis boni. eo quod est amor. Unde ex quo dona non procedunt liberaliter nisi ex amore alicuius ad alterum. Idcirco spiritus sancto merito attribuitur virtus liberalis dandi dona dei. quod cum sit dicitur spiritus sanctus procedere temporaliter in creaturas seu homines. Probatur autem ista missio temporalis multipliciter. Primo per illud Jobelis. Et fundam de spiritu meo super omnem carnem. Item david. Emitte spiritum tuum. Item Isaie. Reges super eum spiritus domini. Et per iohannem. I. de i. quod discipuli euangelizauerunt spiritus sancto missio de celo. in quem desiderant angeli prospicere. que omnia sonant missionem temporalem. Fuit autem tunc missus temporaliter a patre et filio. Non pater primo ex eo. quod ideo dicitur pater expectasse filii ascensionem in celum ut ambo mitteret eum ad significandum quod haberet ambo potestatem mittendi ipsum. Unde Job. vii. nisi ego abiero paracletus non veniet ad vos. Secundo quod sic pater et filius concorditer spirant spiritus sanctum. ita concorditer miserunt. et ideo appellatur spiritus concordie et pacis et vinculus caritatis secundum apostolum. Et his infero quod sicut a duobus personis. videlicet patre et filio vinculo caritatis colligatis missus est. ita non potest nisi inter duos haberi secundum Beatus. Unde dominus. Ubi duo vel tres congregati fuerint in nomine meo in medio eorum super. Bar. viij. Iohannes christus apostolis congregatis binos et binos misit ad predicandum. ad significandum quod spiritus sanctus

B

missio fuit equalis a patre et filio

in cōgregatione caritativa cōsistit. Ex hoc
 vltim^o patet q^o tm̄ duo sunt pcepta cari-
 tatis. scilicet dei et p̄mi. vt sicut a duob^o
 missus est. sic respectu duorū esset missus
 semel in terris. vt dicit **Johā. xx.** Accipite
 spiritū sanctū. et semel in celis. Juxta illud
Actū. ij. de q̄ habetur in epistola hodie/
 na. **D** Circa tertū q^o spiritū sanctus
 missus est in quintuplici specie seu figura.
 videlicet in specie ignis ardētis. lingue lo-
 quētis. et colūbe volātis. sicut sup̄ christū
 baptizatū. tonitruū tonātis. q̄a fact^o est re-
 pente de celo sonus sup̄ apostolos. et nu-
 bis rotāt^o sup̄ christū trāfigurātū. In spe-
 cie ignis ardētis et lingue et tonitruū. ideo
 sup̄ apostolos descendit q̄ntū eos poten-
 tes faceret et claros. Inter enī oīa elemen-
 ta nullū est ita actiuū. et hoc habet p̄ calozē
 nullū ita clarum. et hoc p̄ splendore habet.
 q̄a ergo vt dicit **Holgot** sup̄ libzū **Sapie**
cap. ix. Apostoli poterūt dicere xpo cum
 eos misit ad p̄dicandū in ascensioe. Domi-
 ne quō nos relinqs et ad iudeos trāmits.
 si verba tua falsa dixerunt. si miracula tua
 demonib^o ascripserūt. si tue sanctitat^o ap-
 parentiā in scandalū puerterunt. qd̄ inter
 eos facere poterim^o nos ignari q̄ habem^o
 parūā scientiā. nos infirmi q̄ habem^o par-
 uam potentā. nos realiter peccatores qui
 habem^o lesam p̄scientiā. nos nō repurati
 q̄ nullā habem^o in mūdo audientiā. et nos
 aridi. q̄ nullam habem^o celestis rosis ha-
 bundantiā. Et ideo spiritū sanctū missus ē
 p̄ oīib^o istis vt reformator defectū. in lin-
 guis dat^o est q̄ntū ad oīniū scientiāz no-
 ticiam. p̄ quod designat eloquētia vocis. q̄
 multū est p̄dicatori necessaria. Non solū
 enī doctor et p̄dicator debet docere elegā-
 ter. sed etiā suauiter et delectabiliter. fm̄ **Au-**
gusti. iij. de doctrina xp̄iana ca. ij. **S**ecūdo
 in igne datus est q̄ntū ad relucentiā clari-
 tatis. q̄ntū ad opoz et miraculozū operati-
 onē. **U**n̄ apostoli claruerūt miraculozū si-
 gnificat^o et linguis **Actū. ij.** Per manū au-
 tē apostolozū siebant signa et p̄dicia multa
 Per primū autē habuerūt magnā scientiā
 Per sc̄m magnā potentāz. **S**piritualitē
 ignis iste in nobis significat caritatē. **De q̄**
Luce. xij. Ignē veni mittere in terrā. et qd̄
 volo nisi vt ardeat. **U**n̄ spū sanctus q̄ est
 caritas patris et filij ideo in igne missus ē.
 q̄a inter oīa elemēta ignis ē maior^o acri-

nitatis. **S**ecūdo q̄a caritē tendit sursum. **T**er-
 tio q̄a crescit in infinitū p̄ appositionē com-
 bustibiliū. ij. de ania. **Q**uarto q̄a est forma
 oīniū alioz elementoz. **S**ic fm̄ **Holgot**
 super libzū **Sapie cap. xvi.** Inter omnes
 virtutes caritas est magis actiua. **A**me-
 enim dei fm̄ **Grego.** operatur magna sicut
Secūdo redit sursum. nam incipit a deo et
 oīa ordinat in deū. et sicut ignis maxime
 calefacit ad superius minus ad la^o. et mi-
 nime deorsum. **I**ta habens caritatē maxi-
 me in deū. minus in sc̄pm et proximū. mi-
 nimū habet ad corpus suū et mundū. **T**er-
 tio caritas crescit in infinitū. **N**am bonis
 operib^o augetur nec finē habet augmētū in
 p̄senti vitā. q̄a hic incipit in futuro nunq̄
 terminatur. **Q**uarto est forma oīniū vir-
 tutū. q̄a sine caritate nullus actus virtutū
 est meritorius. **S**ed certe mirabile est q̄
 hodie ignis iste fere extinctus est. ita vt
 impleatur illud dictū christi **Matth. xxij.**
 vbi dicit. q̄a refrigescet caritas multoꝝ
Un̄ hodie potest dici illud **Sapie. xvi.** **I**gnis
 sc̄z spiritū sancti et caritatis. virtutis
 sue. id est potētie sue et actionis. oblitus est
 nec mirū est. q̄a modo ignis peccatoꝝ tan-
 tū est incensus. vt ignis spū sancti oīo non
 possit habere virtutē suam. **S**icut enī dicit
Salomon. fm̄ ligna silue exardescet ig-
 nis. **U**n̄ quāto ignis habet materiā ligno-
 rū magis sicca. tanto facilius exeret vir-
 tutem et actionē suā. et per oppositū de ma-
 teria cruda et humida que resistit actioni
 ignis. interdū tantū q̄ etiā eum totalitē ex-
 tinguit. **S**ic est hodie in mūdo. ignis spū
 sancti habet materiā crudā. quia cor-
 da hominū humore voluptatis et carnali-
 tatis madidata. **P̄s.** Intrauerūt aque vsq̄
 us ad animā meā. et ideo ignis spiritū san-
 cti refrigescit et extinguit. **I**gnis autē pec-
 cati et culpe inuenit corda humana sibi de-
 ne aprata arefacta et epiccata ab omni hu-
 more gratie. q̄a aruit tanq̄ resta s̄ris mea
P̄s. Et semē natū in corde aruit q̄a nō ha-
 buit humore gratie. **Luce. viij.** **I**deo bene
 incensus ardet et cōsumit corda peccatoꝝ
Job. xxij. **I**gnis est vsq̄ ad cōsummatiō-
 nē deuorans. **Et Eccl. ij.** **C**ocupiscentia q̄
 ignis exardescet. **A**d tantū autē inflāma-
 tus est vt etiā cōsumat iam speciosa defert
 ti. hoc est. non solum ardet ignis carnalis
 cupiscentie. aut auaricie in simplicibus.

Op. H. H. missus i. 7. quintuplici

fm̄ August

20

In die penthecostes

Sed etiam in doctis et platis maioribus eo quod succedit ignis auaricie et non viderunt sole. Omnes enim a maiore usque ad minores student auaricie. Inde est quod hodie non appareret ignis diuini in specie lingue loquentis veritate efficaciter. Quia omnes canes muti facti sunt non valentes latrare. lingue namque apostolorum clauces celi facte sunt. **Joh. xx.** Sed nostre facie sunt porte inferni. Quia lingue nostre transferuntur in terram non celestia sed terrena cogitantes. nec apparet hodie ignis diuinus in specie ignis lucentis. propter quod non lucet lumen nostrum coram hominibus per exemplum boni ostensionem. Sed potius descendit fatiosa et fumans fumum scandalum pnicium ofum et fetidum. Tertio descendit spiritus sanctus in specie columbe volantis. propter simplicitatem innocentiam et patientiam. **Mat. x.** Estote prudentes sicut serpentes. et simplices sicut columbe. Et ista tria data sunt apostolis contra tres defectus. Nam apostoli predicare debuerunt principibus. qui fidei impugnant per potentiam. Item philosophis qui impugnant per sapientiam. Tertio populis rudibus et diuersis qui apostolos non intelligebant propter idiomatis differentiam. Dedit ergo christus spiritus sanctus apostolis secundum **Dolgor** super librum **Sap. ca. ix.** in specie columbe ut vincerent per patientiam. dedit in specie lingue ut informaret per sapientiam et idiomatis differentiam. in specie ignis ut lucerent per miraculorum euidenciam. et ut purgarent mentes hominum sicut ignis aurum per fidei potentiam. **Actu. xv.** Fide purificans corda eorum. Quarto datus est in specie tonitru tonantis. eo quod factus est repente de celo sonus. ad significandum quod spiritus sanctus datur virtutem implendi precepta. quia sonus facit audire. et per consequens obedire preceptis. quod bene apparuit in apostolis. **Un** dicit de petro quod tantum habuit virtutes in predicatione ut vna die tria milia ad ipsum vocem tantum tonitruum magni conuerterent. Dicit autem **Albertus** in libro de proprietatibus rerum. quod tonitruum cum defecit in fulmine tunc magis ledit et multum obest. sed si cum choruscatione et sine fulmine tunc bene predest. Sic est de modernis predicatoribus et platis. Si enim tonarent. id est dicerent cum choruscatione. id est cum luce bone vite. vere multum prodesse sicut apostoli. Sed quia tonant cum fulmine tamen increpationis dure et sine choruscatione bone vite. id

magis nocent. De quibus verum est illud **Barth. xxiiij.** Dicunt enim et non faciunt. quod di. fulminant et non choruscant. imo quod deterritus est aliquid eorum coruscant. Quia datus est spiritus sanctus in specie nubis rosatis. sicut super christum transfiguratum ad ostendendum quod mentes spiritus sancto afflate irrigantur rose supne benedictionis. **Sen. xxviiij.** Det tibi deus rose celi et de pinguedine terre habundantiam. **Ex** his colligo breuiter istud documentum quod nemo homo non possit certitudinaliter experiri se habere spiritus sanctus sicut nec potest scire se habere caritatem. **Eccl. x.** Nescit homo verum gratia an odio dignus sit. quibus tamen signa potest habere secundum que verisimiliter potest coniecturare spiritus sanctum se habere per gratiam. et accipiunt ista quinque signa secundum supradictas figuras in quibus apparuit spiritus sanctus. Apparuit in specie nubis super christum transfiguratum. et significat habundantiam lacrimarum de nube cordis descendente. In signum huius spiritus sanctus ferebat super aquas. **Ps.** Flauit spiritus tuus et fluunt aque. Qui ergo libenter plozat per peccatis. signum est doni spiritus sancti et emanetis. Secundum signum dimissio iniuriarum. quod significatur per columbam que felle caret. et ideo ira caret. quando ergo se homo promptum inuenit et benignum ad remittendum iniuriam sibi factam. euidens est signum quod habet spiritus sanctum. cum quo nullum odium stare potest cum sit amor. Tertium signum est desiderium supernorum. ideo spiritus sanctus apparuit in specie ignis. Sicut ignis naturaliter tendit sursum et se celo conuigit. ita spiritus sanctus corda illorum quos accedit sursum eleuare terrena fastidiat et celestia desiderant. **Ezechiel. viij.** Eleuauit me spiritus inter celum et terram. Et bene dicit inter celum non in celum. et inter terram non in terram. quia in celo sunt omnia beati. in terra auari. ideo medium debent tenere electi. nunc celum contemplan-do per desiderium. nunc in terra proximorum utilitatem seruando per pietatis officium. Sic moyses nunc ascendebat in montem ad loquendum cum domino. nunc descendebat populum gubernaturus sub monte ut dicitur **Exo.** Et christus nunc ascendit cum discipulis in montem. nunc descendebat ad turbas sub monte. **Barth. v.** Et quo infero quod desertis vite contemplatiue et actiue. magnum habet donum spiritus sancti. Quartum signum est obedientia

preceptorum quod significat per sonum toni-
trui. quod obedire facit. de hoc sepe dictum est
hic. Quintum refrigerium tribulationum. unde
quando homo in tribulationibus gaudet. si-
gnum est quod habet spiritum sanctum. quod habet qui-
roris refrigerium. ne sterilitate tribulatio-
num terra cordis sui consumatur. *Ecclesiasticus. lxxviii.*
Nonne ardore refrigerabit ros. Unde petit
ecclesia. Sanctus spiritus corda nostra mundet
infusio. et sui rosis intima aspersio fecun-
det. In signum huius datur apparuit in nube
An autem iste figure et species spiritus ignis
columba et alia fuerit res vel tantum appa-
retes. Dicit *Thom. in. iiij. parte. q. xlii. arti. vii.*
Quod fuerunt vere res ministerio angelorum
facte. que expleto officio suo redierunt in
priorem materiam. *secundum Augustinum. in lib. de ago-
ne christiano. quod non decet spiritum sanctum fallaciter
apparere. Sed an eis fuit unitus spiritus san-
ctus in unitate persone sicut natura huma-
na coniuncta est filio dei. Dicendum quod non. sed
tamen per illas figuras visibiles monstrata est spi-
ritualis et interior missio seu donatio spiri-
tus sancti. Unde nec ille res. scilicet columba et alie
fuerunt beatificatae sicut humana natura in
christo. *secundum magister in primo sententiarum. di. xviij. Sed
quare hodie non fiunt hominibus visibiles appa-
ritions. Ratione quod iam ducti sumus ad fide-
m. Unde sicut cessauerunt miracula. ita et mis-
sio visibilis. Unde dicit Thom. super. i. sententiarum
di. xviij. Quod talem missionem visibilem requi-
runt tria. Primo tempus oportunitas. quod non
fuit in veteri testamento. quod nondum venerat
plenitudo temporis. *secundum Gal. iij. Secundo requiritur gra-
tie plenitudo. que non fuit nisi in christo. in si-
gnum cuius missio visibiliter spiritum sanctum. sic
hospes qui habet abundantiam vini per se et
alios tunc exponit visibilem circulum. alio non.*
Tertio requiritur ecclesie necessitas. et non solum
debet fieri in primitiva ecclesia ad fidei per-
bationem. Unde patet ex his quod non fuit placitum
non debet fieri visibilis missio. quia cum fi-
des sit satis confirmata non indiget tali mis-
sione visibili. sed potius invisibili. *Propter
autem invisibiliter quatuor personis. Primo ex
istentibus in puritate et mundicia. quod secundum apostolum
LORDA munda templum sunt. *secundum I. Secundo existē-
tibus in statu libertatis et misericordie. quod ubi spi-
ritus domini ibi libertas. Tertio existentibus
in statu humilitatis et obedientie. *Isaie. Super
humilem requiescet spiritus meus. Quarto ex-
istentibus in statu amaritudinis et penitentie*****

*Ezech. iij. Abi amar? in indignatione spi-
ritus mei. Spiritus domini mecum erat fortis
me. Fuit etiam missus quatuor vicibus per christi
passionem. Primo discipulis orantibus. *ut
hodie. Secundo illis quibus manus imponeret
apostolus ut *Actu. viij. Tertio predicatione deuo-
te audientibus. Unde *Actu. r. Cecidit spiritus
sanctus super omnes qui audierunt. *Quar-
to sacramentum baptismi suscipientibus. Si-
cut pater cum apollo esset corinthi. De tem-
pore vero missionis sciendum quod missus est. die
post resurrectionem *Lu. xli. Sicut enim. l.
die post educationem in deorum de egypto delin-
dit dominus in monte synai. ita christus eductus
aniam de inferno misit spiritum sanctum in me-
tem ipsorum. Dies vero missionis fuit quinta.
qua die etiam creditus natus et resurrexit et mi-
serum creavit ac angelos in beatitudine con-
firmavit. ita apostolos recreavit et per gratiam con-
firmavit. *Horum vero fuit tertia ut per *Actu.
ii. Illa hora christus eiecit de civitate
bauians sibi crucem. Unde eadem hora voluit
reddere bona per malis. Secundo ad significan-
dum per hoc lege gratie que est tertia. Nam
prima fuit nature. Secunda scripta. Tertia
gratie que tunc incepit. Tertio ad signifi-
candum quod spiritus sanctus est persona tertia in
trinitate. *Locus missionis fuit civitas ieru-
salem. que interpretatur visio pacis. quia
non nisi pacificus datur spiritus sanctus. Beati-
pacificus quoniam filii dei vocantur *Mat-
th. v.**********

Dixi tertio quod in verbis premi-
sis ostendit saluato-
fructum missionis spiritus sancti virtutem et ef-
ficacem et sufficientiam virtutali. cum dicitur.
Docebit vos omnia. Nunquam apparuit do-
ctor tantus qui in omni facultate posset do-
cere expedite eo quod omnium habere memori-
am et notitiam et in nullo deficere potest. *est
unitatis quod humanitatis. ut dicit *Lodice
de veteri iure enucleando. lege prima. et etiam
quia omnia nemo habere potest. inquit *ibidem.
Sed spiritus sanctus disponit omnia suauiter
ut dicit *Sap. viij. Et etiam replevit orbem
terrarum. et hoc quod continet omnia scientia habet
vocis. ut dicit *Sap. i. Ideo docebit vos
omnia. Est et sufficientissimus doctor. *Job.
ij. Unctio docet vos de omnibus. Interlinea-
ris. de omnibus tenetis. Dicit autem *ss. vinctio
secundum *Blo. ordi. quod sacramentum eius consistit
in unctio visibili. vel dicit unctio carnis.********

In die penthecostes

que diffusa ē in cordibz nris p spūscm qui
docet ē nobis. q̄ ad obseruāda mandata
cor q̄d implet inflāmar. Dec glofa. Dic est
doctor q̄ mentes hoim illuminat et veritatē
ōndit. in q̄t Linconicēsis sup pmo postero
rū. **U**n dicit glofa ordi. sup locū. j. **Joh. ij.**
pmo allegari. Nemo docētū tribuat qd̄ ex
ore docentis intelligit. qz nisi in^o sit q̄ do
ceat. lingua doctoris exteri^o inuanū labo
rar. De generali doctrina huius mgrī dic
Sapiens. Ipe enī dedit mihi hoz q̄ sunt
sciētā verā. vt scāā dispositione orbis ter
rarū. et virtutes elementoz. incitiū et p̄suma
tionē et medietatē tpm. vicissitudinū p̄mu
tatōs p̄suarōes tpm. mox imitarōes et di
uisionē tpm. āni cursus et stellaz dispositio
nes. naturas bestiaz. vim venoz. et cogita
tiones hoim. differentiā virgultoz et virtu
tes radicū et q̄cunq; sunt absconfa et impro
uisa didici. **O**mnīū enī artifex docuit me
sapiētā **Sap. vij.** Docet autē spūscm
domies scire tria q̄ sunt multū ad salutes
necessaria. videlicet flagicioz turpitudinē
que p̄petrauim^o. beneficioz multitudinē
que repositauim^o. supplicioz magnitudinē
que meruimus. **P**rima igit scia quā docet
spūscm hoim et q̄ nobis ē necessaria ad
salutē est flagicioz turpitudō q̄ p̄petraui
mus. vt illa discutiā^o. nosmetipos parui
pendam^o. et nō supbiamus. **D**icit. ij. **A**rgu
et te malicia tua et auersio tua increpabit te
Sicō et vide qz malū et amarū est reliq̄sse
te dñm deū tuū. **S**ed certe multi hñt dese
ctum sciētie hui^o q̄ sunt prudētes in dese
ctibz alioz ponderādis et circa seipos ne
gligentes. **L**etra q̄s **Bern.** in li. suaz me
ditationū. **M**ulti multa sciūt et seipos ne
sciūt. **A**lios inspicūt et seipos deserunt.
Ideo signāter dicit spūscm per aplm. j.
Thessa. iij. **S**ciat vnusq; vas suū. nō a
lienū possidēre in sanctificatione et honore
Scdō spūscm docet p̄siderationē beneficio
rū q̄ repositauim^o. inter q̄ primum est crea
tio. **S**in oim creaturarū sub prāte nra sub
iectio. **T**ertiuū redēptio in q̄ se nobis qdā
modo filius dei subiecit. **Coz. xv.** **F**ili^o
ere subiectus ei q̄ subiecit ei omnia. **T**ertio
spūscm docet p̄siderationē supplicioz q̄
meruimus. **E**t certe multa sunt supplicia
penalia in inferno. q̄ si p̄siderarem^o a mul
tis peccatis cauērem^o. **P**onunt autē breui
ter in bis versibz. **S**itis esturics frig^o igl

nis fetoz et horroz. **T**enebre d̄sperāt vincti
vermesq; rodentes. **D**e ista scia d̄z in **Ps.**
Conuertant̄ pctōres in infernū scz p̄ cōsi
derationē. omnes gentes. i. gentiliteryuēn
tes q̄ obliuiscunt̄ deū. scz iustū vltorē in
ferno. **E**t sequitur. **S**ciant gentes qm̄ ho
mines sunt scz mortales et puniēdi si delin
quunt. **S**ed certe multi sunt q̄ hanc sciaz
tantū doctoris nō aduertūt admittentes
pot^o sciētā spūs immūdi. p̄ scia spūscm
et p̄ consilio spūs benigni accipiūt p̄silium
spiritus maligni. p̄ silio spiritū veritatis
recipiunt p̄silium; spūs erroris. p̄ doctrina
spiritus p̄solatiōis accipiunt doctrinā spi
ritus d̄speratiōis et p̄perue desolationis.
Sed vt talibz discipulis talē mgrī spiri
tum malū hñtibz q̄ agit eos p̄nuē sicut
saul. j. **Reg. xvi.** trahendo de pctō in pctm̄.
et tandē impellēdo in infernū. **I**deo sequa
mur diligētē doctrinā doctoris botti spi
ritus sancti q̄ nos ducet p̄ viam rectā in vi
ta p̄senti et tandem in vitā eternam.

In die penthecostes. III.
Sermo LXXVI.

Non turbetur cor

Non turbetur cor vestrum neq; formidet **Joh. xiiij.**
In verbis istis tria tangunt. **P**ri
mo r̄ps animarū discipulos ad patiendum
viriliter mundi tribulatiōes. dicens. **N**ō
turbetur. **S**cdō amonet eos dē ad creden
dum veraciter dei reuelationes. qz credit^o
in deum et i me credere. **T**ertio promittit
eis dem fideliter dandas eternas retribu
tiones in domo p̄ris. **A** **C**irca p̄mu
dicit. **N**on turbetur cor vestrum. scz p̄ turbaci
ones seculi q̄ mortē operantur. **Coz. vij.**
Non turbetur de p̄ntibz malis. neq; formi
det. de futuris. vtputa de morte eis immi
nente futura et xpo passuro p̄p̄nti. **C**irca
qd̄ sciendū q̄ fm̄ **Rober.** **H**olgor super il
lud **Sap.** **D**ocet est discipline dei. **D**isci
plina dei est nobis in hac vita necessaria.
iuxta illud **Sap. iij.** **S**apiētā et discipli
nā q̄ abiat infelix est. ideo potius est gau
dēdū de h̄mōi disciplina q̄ turbandū. et p̄
p̄ter tres rationes. et hoc fm̄ ip̄m. **Q**uan
tumcunq; enī disciplina dei q̄ p̄sistit in tri
bulationibz huius mundi sit dura. nihil o
minus est patientē sustinēda fm̄ ip̄m. **P**ri
mo p̄pter castigantis dilectionē. **S**cdō p̄
pter peccantis correctionem. **T**ertio p̄pter

temprantis deiectione. **P**rimo, propter castigantem dilectionem. Ille enim qui castigat pro nostro est amicus et redemptor. **Heb. xii.** Quis est filius cui non corripit propter. **Q**ui si extra disciplinam estis, cuius participes facti sunt omnes, scilicet amici dei, sed adulteri et non filii estis. **D**ocet pater in misericordia christi in discipulis suis, qui filii dei dicuntur. Non esset magnus si homo recipet ictus pro amore amici qui pro eo fuisset acerrime vulneratus. **Christus autem non solum vulneratus est pro nobis, sed et crucifixus et occisus. Isa. liii.** Vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus propter scelera nostra. **D**isciplinam patris nonne debemus? **Heb. xii.** Filii mihi noli negligere disciplinam domini tui, neque fatigeris dum ab eo argueris. **Dicit Hieronymus libro suo de lapidibus ca. xix.** Si maritus ponet sub capite tuorum dormientis magnetem, experiri poterit an sit adultera vel fidelis, quia si adultera, cadit statim ex lecto, ac si manu bovis excussa. **S**i si delis conversa ad maritum amplectat eum. **S**ic anima humana sponsa dei. **Os. ii.** Sponsa bone mibi in fide, postquam habet sub capite sue ducere ceruicis magnetem tribulationis, si est fidelis convertetur ad dominum per gratiarum actiones et humiliationem orationis et deuotionem, dices illud **Roma. viii.** Quis nos separabit a deo? **S**i adultera, cadit de lecto conscientie, per impatientiam et remurmurationem contra deum. **S**uperponitur autem iste lapis in dormiendo, id est quando homo ad maiorem tranquillitatem statum per uersionem se disponit, tunc deus sibi tribulationes et disciplinam immittit iniurie. **Job. xxxiiij.** Quando irruit sopor super homines et dormiunt in lectulo, tunc aperit aures uirorum et erudiens eos instruit disciplina. **N**on est sepe tribulatio aperit quos mundi prosperitas claudit. **E**t quo infero quod signum diuine dilectionis alicuius hominis, est patiens per pestem tribulationis. **U**nus **Aug.** in quodam sermone. Nullus seruus christi sine tribulatione est. **S**i putas te non habere peccata, non dum cepisti esse christianus. **U**nde **Hieronymus** super illud in glo. ordi. **Job.** Aliquid homo dei comparatione iustificabitur aut factore suo purior erit uir, dicit. Purior se factore suo uir estimat si contra flagellum que relas portat. **E**t debet scire quia impie non affligit qui ex nihilo fecit, et conditor nature non est iniquus iudex culpe. **D**ecille.

Hieronymus super illud **Job. iii.** **U**elut super me indignatio tua, in glo. interlineari. **Q**uamuis in loco quolibet positi cogitando, loquendo et agendo peccamus, tunc tamen per tria hec animus effrenatus rapit cum mundi prosperitate subleuatur, sancti autem uiri cogunt ad considerandum gloriam suam reprimunt, linguam ab immoderata locutione restringunt, opus ab iniquitatis captione custodiunt, et tamen super hec omnia flagella sustinent in hac uita. **U**nius ratio secundum **Hieronymum** in glosa ordinaria, redditur. **S**i beatus bona agentes flagellatur pater ut purgetur, quia nostra perfectio culpa non caret. **U**nde ad dicitur. **E**t uenit super me indignatio. **L**osideret ergo quisque que pena manet in iniquos, si ita hic castigat iustos. **D**ecille. **E**t **Hieronymus** super illud in glo. ordinaria. **T**esta sanctorum debet. **I**deo premittitur ut gloriolam remuneretur. **E**t ostenditur quid expectet iniquus cum sic premittitur qui ad audire laudatur. **D**ecille. **S**ecundo tribulationes sunt patienter sustinende propter peccantis correctionem. **P**s. **D**isciplinam tuam corripit me in fine, et disciplina tua ipsa me docebit. **U**nde **Petrus** **Rauennensis** in quodam epistola. **I**deo te forte punit temporalius deus, ut eterne mortis ardores pena temporalis redimat. **I**n edificatione templi prius omnes lapides malleis tundebantur, ne in illorum positione sonus ualidus audiretur, nec in horreo dei reponantur granum, donec flagellis tritum aut pedibus sit excussum. **U**nde ad **Hebr. xii.** dicitur. **O**mnis disciplina in presentia non uidetur gaudij esse sed meroris, postea autem fructum pacatissimi exercitatus per eam reddet iusticie. **E**t **Hieronymus** dicit. **I**deo dominus quibusdam hic percutit ut eos imperpetuum puniat, ideo autem hic ferit ut in eternum percutat. **D**ulcium debet nos armare ad tolerandum tribulationes et temptationes diuine pietatis dispensatio que hostem permittit et retinet, laxat et refrenat, alia ad remptandum dat, sed ab alijs relegat. **D**ola enim cum multis eueniunt, misericordia conditoris et speciali gratia dispensat, ut que coarctata uata perirent, possent diuina tolerari. **G**losa interlinea, super illud **Job.** **E**cce uersa que habet in manu tua sunt, cum iusticia ne extendas manum tuam. **I**te **Hieronymus** super illud **Job.** **S**agitte domini in me sunt, quia

Indignatio ebibit spiritum meum. i. destruit. ff. solatio. Sagitte dei spiritum hominis ebibit cum sine supina adversio mentis ab elatione copescit. Justo enim mens non solum propter quod tolerat. sed etiam pauer quod restat. videt quia in hac vita patitur. metuit ne post hanc vitam graviora patiat. Jam si sententiam tolerat in pena. sed minas adhuc venturi iudicis formidat ex culpa. Dec ille. Item super illud Job. Que manus tangere nolebat anima mea. Consideras quod perdidit. nunc per angustias tibi mei sunt. Interlineat. i. pro desiderio eternitatis. Ubi Greg. Aucto desiderio celestium angustias et per illis amara seculi non metuit. quod dicitur mala seculi iam sunt dulces tibi pro amore celi. Et cum hec sunt dulcia. quis det ut veniat petitio mea. ut quod cepit ipse me coterat. Qui per flagella deo appropinquare desiderat dicit. Qui cepit ipse me coterat. quod aliqui deus incipit pertritione vicioz. et in ipso initio homo extollit. et sic hostis excussus quod minor assumptione spiritibus alijs surripit et virtutes coterit. Ideo subdit. Soluat manus suas. i. exerceat effectum. Dum enim inflatis longa prosperitate superbis amore suum per flagella exerceat quasi manus suas ad feriendam vicia ligata tenet. et succidat me. Cum enim dolor vel temperatio nos percutit elatio mentis succisa cadit ut iam gratiam manus levans. unde subdit Et beatus mihi solatio ut affliges me dolore non parcat. quod dicitur. Quibusdam hanc parcat ut in eternum feriat. sed me hanc feriat non parcens quod est mihi solatio. Timet enim hanc sibi parcat. Ad idem Hiero. ibidem. Electi dum se propter transillatam non erunt si percutat inveniunt quod per illicitis nulla adversa pressi sunt in formidine tabescunt. pauore estuunt. suspirio malis agitati laborant. Acti aperte dicere. Dic quidem parcat ut in perpetuum feriat. et non parcendo in perpetuum saluet. Ex afflictione enim consoloz quod ad spem salutis ex vulnere certus reddoz. Dec ille. Ibidem Hiero. Aliqui adversari. aliqui nos percutit deus. Ex contritione adversarij. a virtute deficiamus. Ex pertritione dei. in virtute laboramus. Item Greg. ubi super. Sagitte. i. percussio dei que non me ut multos in emendatos dimittit. sed ebibit spiritum. i. elatione copescit. ut dicam. defecit spiritus meus. et non solum gemo quod patior sed et tunc quod minaris. et hoc quod dicitur. Terrores domini militant contra me. ne post hec mors eterna sequat. Dec

Gregorius. Item Hieronymus super illud Job. Nec fortitudo lapidum fortitudo mea est. nec caro mea enca est. Interlineat. Erac lapidibus. insensibilium hominum corda significantur. que sepe et super nos icrus accipiunt. et tamen nisi percussione mollescunt. Quo contra de electis per prophetam dicitur. Tollam vobis cor lapideum et dabo carneum. Grego. in glosa ordinaria. Lapidem percussit clarum sonum non reddunt. quod facit es. Sed quia lapis vita caret sensum in sonitu non habet. sic aliqui sunt ita duri ut etiam percussio sonum non reddunt humilis confessionis. Alii vero reddunt sed non ex corde. et ita non sentiunt bona que loquuntur. Item Hieronymus ibidem. Reproborum mens quia solum presentia diligit plerumque aliena tanto exilit a verberare quanto post exteriora remanet durabilitate. Ex quibus omnibus infero quod tribulationes temporales non solum sunt patienter sustinent. sed etiam amanter perferende. patet. quia totaliter cedunt ad nostrum commodum et utilitatem salutis. que est nobis desideratissima. Ex quibus ulterius sequitur quod hi per quos deus nos tribulatur se a nobis amandi. Matthei. v. Diligite inimicos vestros. quasi dei. Diligite eos per quos salvamini.

Tertio tribulationes sunt sustinende propter deiectionem temptantis. Prostermitur namque caro mundus et demones per eas. Unde contra temptationem carnis solent sancti sub ipsa disciplinam infligere. sicut Gregorius dicit. in dialogo. ca. ij. de beato Benedicto quod cum de quadam muliere quam prius viderat temptaretur. eruit in dumento. nudum se spinarum aculeis et veriticarum incendiis proiecit. Mundus etiam devincitur per hoc quod quanto homini magis adversa succedunt in eo tanto minus curatur ab eo. Unde Augustinus in libro confessionum. regrariatur deo quod omnes delectationes suas multis amaritudinibus resperserat. De mox devincit quoniam et prospera spernunt. quod speris laqueos et reticulos evadimus. Item nota quod turbatio est multiplex. Prima laudabilis. que est per peccatum proprio. Isa. xxxij. Obstupescite opulente et conturbemini. Secunda et primorum compassione Job. xxxij. De molliuit cor meum. et omnes vires conturbavit.

me. Sic helizus turbatus erat et fleuit videns mala que factura erat Azabel. iij. Reg. viij. Tertio ex gre subtractio. ut ille qui prius dixerat. Ego autem dixi in habundantia mea non mouebo in eternum. Gratim dicit. Auertisti faciem tuam. et factus sum turbatus. Secunda turbatio est pmissibilis. sicut est turbatio similitudinis in vita actiua. Lu. x. Martha turbata est erga plura. Dicitur. Turbati sunt per sollicitudinem. desistere non potuerunt. Quia et maria turbata est in furore angeli audiens quod puer generaret. Lu. i. Tertia turbatio est prohibitiua. que est impatiencie de qua hic ammonemur. Non turbes cor vestrum. Et propter plura. Primo dicitur exemplo Aug. Deuotus miles etc. Secundo in gratia confortant. sicut olla plena ad ignem non crepat. Tertio sacra scriptura. Ps. Parasti in conspectu meo etc. Quarto dei obedientiam. qua sic precepit. Math. xxij. Videte ne turbemini. Quinto preceptione in superioribus. i. Cor. xij. Sicut habundant passionibus sicut solationibus. Item turbatio puenit ex multis causis. Primo ex indiscrete plarum preceptione. sicut de saule qui interpretatur abutens. i. Reg. xij. Turbauit pater meus terram. Sed Aplos dicit. i. Cor. xli. Potestates dedit mihi deus edificare non destruere. Colof. iij. Patres nolite ad iracundiam per uocare filios. Secundo ex subiectione deordinacione. Sunt enim quidam verbosi. de quibus Act. xxij. Homo iracundus incedit in litem. et uir peccator conturbabit amicos. Alij inobedientes. Unde achab ad heliam. Tu nec es qui conturbas israel. Respondit helias. Non ego sed tu et domus patris tui que dereliquisti mandata dei et secuti estis baalim. iij. Reg. xvij. Tertij sunt priuarij. Quia. Paral. ij. dicit de Achaz. Turbauit israel et peccauit in furto anathematis. Quartij sunt discordes. seditiosi. sic dixit iacob ad simeonem et leui. Turbasti me et odiosum fecisti chanaanem. Gen. xxxij. Non conturbet cor vestrum. quia tribulationes leues et breues. Et tunc de primo.

Dixi secundo quod saluator nos ad credendum ueraciter diuinas reuelaciones amonet. cum dicit. Credite in deum super premissa. et in me credite. sicut ex sequenti. secundum Augustinum. Et bene post exhortationem ad tribulationes patienter preferendas. subdit de fide que est quasi remedium tribulationum.

Per fide namque illuminat et purgat oculum mentis ut clare aspiciat fructum tribulationum. qui facti libenter tolerabunt. Act. xv. Fide purificans corda eorum. Tunc dicit Hieronymus. Fides clarificat picula ut appareat que in tribulatione latebat. Circa quod sciendum quod tres sunt vires que remediunt amaritudines turbationum. Prima est spes. secunda fides. tertia caritas. De spe per triplicem. Nam ipsa est remedium triplicis piculi. Primo imminet tempore in statu tribulationis. accideret necessitate corporalis dissolutionis. et superuenire plerumque criminali desperationis. Primo si deus est remedium imminet tempore tribulationis. tunc enim maxime debemus sperare de dei misericordia affutura. Ps. Quia in me sperauit liberabo eum. Exemplum de hoc in vita sancti Martini que nunquam fuit securior nisi quando incidit in latrones inter alios videlicet in latrone securum super caput eius vibrabat. sciens misericorditer de deum in reparatione affurum. Sed maxima cautela militum antiquorum fuit omnia que videbantur terribilia et bone spei contraria ad providentiam interpretari. sicut narrat seculus iulius stragematum li. i. c. i. Tunc cum Scipio africanus ex italia in affricam exercitum traduxit et ipse de nauis deberet descendere. cecidit super terram. Consideras igitur milites attonitos de casu. ipsum lapsus materia spei fert. Audi te in quibus milites. affricam oppessi. Cosmum cesar Iulius cum nauis ascendere deberet. cecidit in terram. et militibus osternas dicit. Teneo in quibus te terra et mare. quod nec sic recedo quam ad te redibo. et sic verbo illo milites sperare fecit se in terram propria reditur. Item strictiorius dicit quod ad militum cum equis scuta equorumque peccora cruenta subito prodigia apparuissent. et milites inde osternerent. Quia creora in quibus nobis permittit. iste partes non proprio sed hostili cruore solent aspergi. Item garrimudus thebanus. cum fax de celo nocte fuisset delapsa. et eos qui tunc secum erant terramisset metum conceptum sic fugauerunt. Lu. mina numina ostendunt. quod dicit. Dominus nobis militum lumem ut animam. Iste modo viri sancti in ista omnia terribilia que eis accidunt. vel malorum per seculacione seu mundana mutacione vel corporis infirmitate interpretantur in bonum. Et quanto maior materia timoris incutitur. tanto seruentior eorum spes erigit. ut patet illud Job. xij. Etiam si occiderit me in eum sperabo. Secundo sperare debemus. providentiam

In die penthe.

accidente necessitate corporalis dissolutionis
prouer. xiiij. Spera iust? i morte sua Et
sicut docet Arist. in lib. de pomis z morte.
Non est phi timere morte sed magis gau-
dere z bone spei esse imminente morte. Et s
declarat duabz rōnibz. Prima q̄rendo ab
eis. Creditis inq̄t q̄ est differētia iter ho-
minū z bestia. Credim? inquit. Et an q̄
inquit v̄tate z rectitudine mereat gradus
alios. Et r̄derūt. credim? inquit.
Quibz ille. Si sic. q̄ ex q̄ nō in p̄nti veniūt
illa p̄mia q̄ recē dant opoztet q̄ i alia v̄ta.
qd̄ si sic. igit̄ aia n̄ d̄z timere morte. Sc̄da
ratio. Creditis inq̄t q̄ mors nō est nisi sepa-
ratio anie a corpore. z r̄derūt q̄ sic. Quibz il-
le. Et q̄ sic. cū corpus sit semp̄ p̄trariū aie.
igit̄ nō debent dolere de recessu aie a cor-
pore. qd̄ est p̄trariū sue p̄fectioni z delecta-
tioni. Sic deberet facere q̄libet xp̄ian? vt
nō turbet sed gaudeat exire de carcere h̄
corpore. di. cū aplo. Infelix ego hō q̄s meli-
berabit. In signuz hui? legit de Aristot. q̄
facile moruus est. Tertio sperare de
bemus supueniente p̄plexitate criminali
desperatiōis. Eccl. iij. Scitote qz null? spe-
rauit in dño z p̄sultus est. Dicit Iocras i
amphorismis. Desipientie cū r̄itu facte se-
curiores sunt q̄ cū tristitia facte. qz de p̄-
mis est spes cure. sed nō de sc̄dis. Sic pec-
cator cū adhuc sperat de deo facile penite-
bit. iura illud. Spera q̄ metuit. moritu-
ros viuere vidi. Spe duce. victuros spe
moriēte mori. Un̄ B̄r. in smone. Tu es
dñe spes mea. Quicqd̄ agēdus q̄cqd̄ decli-
nandū q̄cqd̄ tolerandū q̄cqd̄ oprandū. tu
es dñe spes mea. Nec vero vna oim̄ p̄mis-
sionū causa. **E** Sc̄do fide remediānt
tribulatiōes. Un̄ d̄r Deb. xj. Sancti p̄ fi-
de vicerūt regna. obturauerūt ora leonuz.
fortes facti sunt in bello. p̄bati sunt. rēpra-
ta sunt. Regna dicit tā carnis mūdiz dia-
boli. iō xps̄ dicit. Creditis in deū z i me cre-
dite. q̄ d. Si vincere tribulatiōes cupitis
necesse ē vt in me fide rectaz habeatis. Et
notant dicit in me credite. non me. nec de
me. Hā demones etiā credūt deū z deo. qz
credunt eū esse punitōrē maloz. Sed cre-
dite in me. s. amādo me. z bonis opibz eun-
do in me. que est fides informata caritate.
Talis autē fides vtilis est ad q̄ncz. Primo
ad p̄ccōz remissionē Actu. x. Duce oim̄s p̄-
p̄ccōz remissionū p̄hibent remissionē pec-

catōrū accipe p̄ nomē eius. Sc̄do fides est
vtilis ad demonū p̄fusione. Bar. vi. Si-
gna eos q̄ crediderint hec sequuntur. In no-
mine meo demōia eijciēt. Inde ē q̄ paul?
vocat fidē scutū quo vincunt tela diaboli.
Eph. vi. In oibz sumētes scutū fidei. Re-
fert papias in expositiōe sup Iuvenalem
satira. ij. z idē habet in glo. q̄ numa pompi-
lio sacrificante cecidit qd̄ dā scutuz de celo
quod anchille dicitū fuit. datūq̄ est r̄isum.
q̄ illic foret romanuz imperium vbi illud
anchille foret fuatuz. **H**uma. xj. alia scura
fecit vt essent. xij. numero. et q̄ illud qd̄ de
celo datū fuit maneret occultū. Sic scutū
fidei de celo datū est p̄ xpm̄. q̄ vbiq̄ncz fu-
erit. demonū v̄tus extirpabit z imperium
xp̄i p̄seuerabit. Sunt autē illa scura. xij. p̄-
pter. xij. articulos fidei. Tali scuto fuit mu-
nitus daniel. q̄ credēs deo suo liberat? est.
vj. eiusdē. Tertio fides cōfert opoztoz p̄se-
cutiōne. Bar. c. xj. Quodcumq̄ orātes pe-
titis credite qz accipietis. Narrat magister
in hystorijs q̄ cum Alexander venisset ad
montes Caspios. Miserunt ad eū filij ca-
p̄tuitatis. x. tribuū egrediendi licentiā po-
stulantes. cumq̄ q̄sisset causam cap̄tuitatis.
accepit eos recessisse a deo israel. vitul au-
reis imolando. z p̄phetas di p̄dictuz esse
ideo a cap̄tuitate n̄ redituros. Tūc r̄idit
Alexander q̄ artius eos includeret. Lūq̄
infinitis milibz vias p̄cluderet. vidēs hu-
manum laborē deficere rogauit deum vt
hoc p̄ficeret. qd̄ z factum est. Un̄ dicit Jo-
sephus. Deus quid facturuz est p̄ fidelibz
si tanta fecit p̄o infidelibus. Ad idē Jo-
han. iij. de regulo qui fidem diminutā ad-
huc habebat. cuius filium sanauit christ?
Idem de Lenturione. cuius seruuz chri-
stus sanauit. **P**ath. viij. Quarto fides cō-
fert electozū benedictionē. Job. xx. Beati
qui nō viderūt. Vbi s̄m B̄r. nos etiā su-
mus signati qui eum quem carne nō vidi-
mus mente retinemus. **T**ertio caritate
remediānt tribulatiōes. eo q̄ amanti ni-
hil est difficile. Un̄ dicit Aplos q̄ caritas
om̄ia suffert. Videmus in secularibus a-
uaris q̄ multa patiunt propter imperum
cupiditatis z feruore auaricie. Incōpara-
biliter autē caritas est feruetior. quā si quis
habet. oia libeter patit. Dicit enī Aug. sup
illud. Ideo dilexi mandata tua sup auruz.
q̄ caritas magis diligit deū q̄ auruz cupi

ditas. Ex q̄ infero q̄ signū dilectionis est magne ad deū si q̄s magna patitur. ⁊ maioris si maiora.

Dixi tertio q̄ r̄ps p̄mittit p̄re
miū di. In domo
patris mei. Circa q̄d sciendū q̄ dom⁹ dei
est triplex. Prima ecclia militās. i. Th. iij.
Scias quō oporteat te in domo dei p̄uer
sari. In q̄ domo sunt multi homines tanq̄
mansiones. in q̄b⁹ deus manet iā p̄ fidem.
Eph. iij. Habitare xp̄m p̄ fidez in cordib⁹
vris. in aliq̄b⁹ p̄ fructione caritatis. i. Cor.
xv. Ut sit deus oīa in om̄ib⁹. Sc̄da dom⁹
trūphans ecclia. Ps. Replebimur in bo
nis domus tue. in q̄ tot mansiōes q̄t san
cti in q̄b⁹ deus manet p̄ gloriā. Tertia do
mus est ip̄e deus. i. Cor. v. Habem⁹ do
mū nō manufactā in celis. In q̄ domo ma
net volūtas hoīs p̄ fructionez caritatis. i.
Joh. iij. Deus caritas est. ⁊ q̄ ma. in ca. in
deco ma. ⁊c. In hac domo q̄ est deus multe
sunt mansiōes. i. diuerse participatiōes be
atitudinis ip̄i. q̄z qui plus diligit ⁊ pl⁹ co
gnoscat. maiore locū habebit. ⁊ ita vnus ē
alio beator. fm̄ q̄d est melius dispositus.
Templū de fonte om̄ib⁹ cōmuni. de q̄ ta
men plus accipitur maiori vase q̄ minori.
licet vnus sit obiectū veritatis. vn⁹ dena
rius diurnus. Tandē sniam p̄sequitur Ly
ra in glo. sup illud Exultabūt sancti in glo
ria. letabunt in cubilib⁹ suis. i. diuersis ḡ
dibus seu mansiōib⁹. vbi dicit notanter.
q̄ dicit Ps. de gloria sc̄oz pluraliter cubi
lib⁹. p̄pter diuersitatē graduum seu p̄mior
ip̄oz sanctorū. q̄z licet sit beatitudo eadem
om̄nīū obiectiue nō t̄n formaliter. quia li
cet om̄es sancti vident deū ⁊ eo fruunt. t̄n
vnus ip̄m videt clari⁹ altero. ⁊ dulci⁹ frui
tur ip̄o. Declara. Et hoc infero duo. Pri
mo q̄ q̄ntū est ex parte diuine essentie in se
vnus alio nō magis videt q̄ om̄es. q̄z om
nes eandē vident licet nō totaliter. Sc̄do
q̄nto est ex parte vidētis vnus alio clari⁹
videt. fm̄ q̄d magis est dispositus lumine
glorie ad recipiendū diuinā essentiā. Et q̄
tertio infero q̄ licet om̄es beati vident di
uinā essentiā eq̄liter q̄ntū ad eius essentiā
in se. t̄n non eq̄liter vident in eo om̄ia. sed
q̄nto q̄s clari⁹ videt tanto plura in ea vi
dere potest. Sicut quāto clari⁹ nouerit
q̄s prima p̄ncipia. tanto plures conclusiōes
ex eis p̄t elicere. **Sec̄do Tho. sup. iij. S̄z q̄re**

ista beatitudo vocat mansio. Rūdet Tho.
sup. iij. di. cl. iij. q̄ mansio dicit respectu mo
tus. ⁊ in deo beatitudo q̄ terminat motus
appetitus tendentis in deū p̄t dici mansio
⁊ ita diuersi gradus beatitudinis diuerse
mansiones dicunt. Sed quō attendūt
isti gradus diuersi mansiōnū. Rūdet. fm̄
diuersos gradus meritor. Peritū autē
attendit fm̄ gradū caritatis informans ope
rationes q̄bus meremur. Et ideo diuersi
gradus beatitudinis attendunt fm̄ diuer
sos gradus caritatis. Et hoc infero q̄ licet
martyrū. doctoratus ⁊ yginias recipiat
vnam ⁊ eandē aureolam. t̄n ⁊ inter marty
res nō om̄es eq̄lem habent licet eandē. sed
ille q̄ fuit fortior in pugna cōtra mundum
habet maiore. S̄lt̄ inter yginas nō om̄s
equalē. q̄a ille maiore que plus cauebat oc
casionē corruptionis q̄s alie. S̄lt̄ inter
doctores nō om̄es equalē. sed ille maiore
q̄ sua doctrina magis fugauit vicia de cor
dibus q̄s alius ⁊c.

Feria secunda Penthecostes. I.
Sermo LXXVII.

Deus dilexit

Mundū vt filiū suū vnigenitū
daret. vt om̄is q̄ credit in eū nō
pereat. ⁊ habeat vitā eternā Joh. iij. Sic
dicit Aug⁹. in li. supputationū. supputandē
iij. Iustus est vt creatura laudet creatorez.
Ipe enī ad laudandū se nos creauit q̄ no
stris nō indiget laudib⁹. eo q̄ ip̄e c̄trū in cō
prehensibilis. nullis indiget. ip̄e sibi sufficit
ens. Licet autē ad laudandū deū hō obliget
multipliciter maxie t̄n debitor ē laudare de
um ⁊ gr̄as illi agere. p̄ misericōdia ei⁹ ⁊ inenarr
abili caritate q̄ nos sic indignos amantē
saluauit p̄ vnū ⁊ dilectū filiū suū. Sic c̄
dilexit mundū vt filiū suū vnigenitū da
ret vt viuam⁹ p̄ eum. De q̄ tā ineffabili do
uina erga nos misericōdia idē Aug⁹. li. pdictio
supputationē. ij. gr̄as agens dicit. **Gr̄as ago**
deus pietati tue q̄z p̄ iesum xp̄m filiū tuū
dn̄m nr̄m cū pdicti fuisset culpa nra mira
biliter recupasti nos. Gr̄as ago pietati et
misericōdia tibi gr̄as refero ex totis precorū dis
meis. qui semper tuam inenarrabilem du
lectionem quāq̄ miseris ⁊ indignis mira
bili bonitate amare dignatus es. misericōdia
eundem vnigenitum tuum de sinu tuo ad
publicū nostrū saluare nos peccatores et